

Szerkesztőség, kiadó-hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baron F. Pop. — Brassai-utca 10.
Az Uj Kelet telefonjai
Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 879
Nézői osztály 455
Zs. N. Sz. 558

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címen-
dők. Kéziratokat nem
adunk vissza és nem öriz-
hetünk meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

Cluj (Kolozsvár) 5682. Nisan 4.

1922. április 2. Vasárnap

V. évfolyam, 75. szám

Ési árak
niában
..... 360 lei
..... 190 lei
Negyedéves 100 lei
Egy hónapra 35 lei
Egy szám ára pályaudvaron
és vidéken is 1 lei 50 bani
Csehszlovákiában
Egy hónapra 25 csk
Egy szám 1 csk
Jugoszláviában
Egy hónapra 20 dinár
Egy szám 1 dinár

Rathenau nagy beszéde a német birodalmi gyűlésben

**Negyvenötmilliárd arany márkát fizetett Németország
a békekötés óta**

Az Uj Kelet tudósítójától

Berlinből jelentik: Rathenau dr. német külügyminiszter nagy beszédet mondott a birodalmi gyűlésben. Beszédében, amely most Génua előtt külügyi expozézába megy, erősen bírálja az antant és különösen Franciaország szorongató politikáját és vázolja Németország és a német valuta jelenlegi szomorú helyzetét.

Már a cannesi konferencián — mondotta Rathenau — rámutattam arra, hogy Németország a rá mért terheket nem bírhatja sokáig, anélkül, hogy a valutája össze ne omoljon. Most ime megtörtént. A jóvátételi bizottság végső határozata az egész világot megdöbbentette.

Poincaré politikája mindenben győzedelmeskedett.

A Visztula kérdésében annyit értünk el, hogy a nagykövetség tanácsa döntését visszavonta. A világ legerősebb katonai állama, Franciaország attól fél, hogy Németország, amely tökéletesen leszerelt és amely alig tudja a francia határokat. Ez irányítja minden lépését. Nekünk szükségünk van a védőrségre, hogy a belső rendet fenntarthatassuk. A külföld szemünkre veti, hogy a valuta leromlását a bankpréss okozza. Felszólított ezennel minden közgazdászt, aki ért a dolghoz, jelöljön ki nekem olyan utat, amely lehetséges teszi az országunk, amely mérlegelést veszteséggel zárja le, hogy tartósan aranyban fizessen anélkül, hogy idegen kölcsönöket vegyen igénybe és amellett belső gazdasága is intakt maradjon. A külföld másik tévedése az adóterhek kérdésére vonatkozik. Cannesben a jóvátételi bizottságnak átadtuk az anyagot, amely bebizonyítja, hogy

Németország sokkal súlyosabban van adókkal megterhelve, mint minden más ország.

Semilyen irányból meg se kíséreltek meghazudolni állításainkat. A harmadik tévedés az, amit a szemünkre vetnek, hogy az iparunk állandóan foglalkoztatva van s nincsenek munkanélküliek. Megadtam a választ Cannesben és most ismét eltehetem: az általunk fizetett jóvátételi összeg több mint másfélmilliárd arany márká. Ez évente egymillió német munkás állandó munkáját jelenti. Mezőgazdaságunk hanyatlóban van, szükségünk van állandó élelmiszer-behozatalra: A legutóbbi évben az kétmilliárd arany márkánkba került és ez megint egymillió német munkás munkacerejét jelenti. Külföldi birtokainkat elvesztettük. Ezeknek a bevétele évente egymillió arany márká volt, onnan kaptuk a nyersanyagot és az árukat, amit most munkával kell megfizetnünk. Erre ismét egymillió munkás munkacerejét kell rászámunk.

Mindez munkásságunk erős foglalkoztatását jelenti, de ez a munka nem produktív munka.

A negyedik tévedés, amit a külföld szemünkre vet, hogy az iparunk virágzik és a részvénytársaságok magas osztalékot fizetnek. Ez a megállapítás hamis. Nem szabad elfelejteni,

hogy gyáraink évről-évre többet költenek felszerelésük karbantartására, rengeteget kell költeniük aranyban, ami papírpénzre számítva erős hányadát teszi az alapfőnének. Még veszedelmesebbek a külföldi tévedései politikai területen. Csak kettőt említek. Az egyik: Németország nem fizetett és nem is akar fizetni, a másik, Németország nem szerelt le és nem is akar leszerelni. Képet akarok adni arról, hogy mekkora fizetést teljesítettünk mindezekig.

A háború vége óta negyvenötmilliárd és hétszázmillió arany márkát fizettünk ki.

Ehhez számítsuk még hozzá a nyugatporosz és a felszőléziai területeket, amiket elvesztettünk s amikkel az összeg százmilliárd arany márkánál nagyobbra emelkedik. Németország akkora összegeket fizetett, amiket egyetlen nép se, am óta csak világtörténelmet ismerünk.

A leszerelés tekintetében is halatlan teljesítményeket végeztünk. Agyongyörve az éhértől, egy éves blokád után, a pénzünk nagy elér-

Igazolnak és hitelesítenek

A kamara és szenátus ülése. A szenátus új elnöksége. Aki mandátum nélkül ül a parlamentben. Vaitoiannu a helyettes-miniszterelnök

Az Uj Kelet tudósítójától

A parlament munkáját világos sietőség jellemzi. A miniszterelnök kedden Párisba utazik és már határozta is a helyettesítéséről. Vaitoiannu lesz a helyettes kormányelnök és bizonyos, hogy a választások vezetője ellen még élesebben lép fel az ellenzék, mint az utóbbi időben engedékeny Bratianu Jonellal szemben. A mandátumigazolási vita hosszabbra nyúlik, mint tervezték és Bratianu Vintila sürgeti a költségvetés letárgyalását. Javaslatára a minisztertanács elhatározta, hogy a parlament ezután három ülést tart naponként vasárnapot is beszámítva. Bratianu Vintila előbb megkísérelte a Házelnököket rábírn, siettesék a vitát, de az elnökök nem akarják az amugy is izgatott hangulatot túlfeszíteni. A vintilisták azonban az ellenzék magatartását már obstrukciónak tekintik és nem hajlandók eltérni. Ennek letörésére indítványozta Vintila Bratianu, hogy neponként három ülést tartsanak.

Az ellenzék körében tudják, hogy a kormány helyzete meggyengült és a parlamenten kívüli akciótól sokat várnak. Popovici Mihály kijelentette, hogy a gyulafehérvári kongresszust föltétlenül megtartják. A közlés a liberális pártban nem mulasztotta el hatását és még jobban kiélezte a pártnyalatokat elválasztó ellentéteket. A parlamenti ülések nivója lesüllyedt. A tumultusok, incidensek, kisebb-nagyobb viharok naponként megismétlődnek. A kamara negyedik ülésén vették észre, hogy olyanok is vesznek részt az üléseken, akik nem is képviselők. Dobrescu a urél nemzeti

téktelenedésével kerültünk ki a háborúból. Gazdasági életünk veszélyben van. Kétségtelen, hogy Génua Oroszország részére döntő jelentőségű lesz.

Mi magunk is ott leszünk Oroszország újjáépítői között.

Németországnak nincs szándékában Oroszországgal szemben a kapitalista gyarmatos szerepét játszani. Németországnak lélegzétvételre van szüksége, hogy az újjáépítés feladatában részt vehessen. Ez a lélegzétvétel csak is nagy külföldi kölcsönök útján lehetséges. Hogyha csak Amerikában reménykedünk, hibát követünk el. Amerikában nagy Európa-unalom van, ott senki se akar pénzt adni Európának, amely ezt a pénzt háborus készüldésekre használja fel. Európa kelete le van törve. A szerencsétlen Ausztria, amelynek legmélyebb részvétünket küldjük, szét van zuzva. Németország létéért harcol, akaratának és munkájának minden energiájával. Harcol az összeomlás ellen.

Németország összeomlása egyúttal Franciaország összeomlása is lenne.

Németország a világ népeitől annak a lehetőségét kéri, hogy együttes munkatervet létesítsenek és együttesen dolgozzanak az újjáépítésen. Rathenau beszédét zúgó tapssal fogadta a birodalmi gyűlés.

pártit utasította ki ezen a címen az elnök, mire Dobrescu ezt felírta:

— Engem képviselővé választottak, nem tehetek róla, hogy szavazataimat elsikkasztották. Jogosan ülök itt.

Részletes tudósításunk itt következik:

A kamara

A kamara ülése délután félháromkor kezdődött Orleanu elnöklété alatt. A miniszterek közül Vintila Bratianu, Marzescu, Angelescu, Mosoiu és Banu vannak jelen.

Diaconescu a választások teljes megsemmítését követeli, mert Erdélyben más rendszer alatt választottak, mint a régi királyságban. Az ellenzék a többség terrorja alatt szonved. Őt magát is Florescu liberális képviselő a legutolsó ülésen súlyosan megfenyegette.

Lascu Demeter megkísérel, hogy Angelescu támadását visszaverje, szóváltásba keveredik az elnökkel, mire a szót megvónja tőle.

Baniteanu a vlaskai választásokkal foglalkozik és újabb vádakkal áll elő. — Bizonyítékokat — kiáltják a liberálisok.

Baniteanu: A bizonyítékok a vizsgálóbírónál vannak. Ennyi borzalom nem volt ott még a bolgár invázió alatt sem.

Balanescu (liberális) kijelenti, hogy a vlaskai választásokat nem befolyásolták, a gyűléseket megtarthaták a caranisták.

Közben megjelenik Bratianu miniszterelnök és Inouletz.

Balanescu megkérdi a parasztpártot, vállalja-e a felelősséget az országban elterjedt manifesztumokért?

— Nem, mert azokat Önök csinálták.

Balanescu felolvass egy manifesztumot, amelynek tartalma szerint a vlaskai parasztpárti organizáció a giurgiui szocialistákkal van összekötöttesben. A manifesztumot Mihalache és Lupu írták alá.

Mihalache: A vizsgálat megállapította, hogy a manifesztumot kik készítették, ezek távol állnak a parasztpárttól. Én magam sem helyeslem ezt a manifesztumot. Ha legkisebb összefüggés volna velünk, akkor levonjuk a következtetést.

Balanescu azzal vádolja vlaskai caranistákat, hogy az államrend ellen is dolgoznak: Miért támadnak bennünket mint oligarchákat? Hiszen a miniszterpadok között sincs egyetlen egy sem, kinek ősei bárók, vagy grófok lettek volna. El kell felejteni a kis ellentéteket és együtt kell dolgozni az ország nagyságáért.

Moldovanu: kijelenti, hogy a liberálisok nélkül Erdély sokkal messzebb jutott volna el.

Ki kapott pénzt a Marmorosch-Blanktól.

Giorgia Junian: Az egész tecutiuu választás alatt ostromállapot volt, amely a hivatalnokok ellenzésével kezdődött. A liberálisok röpiratukban azzal vádolták a caranistákat, hogy Oroszországból kaptak pénzt.

— A pénzt a Marmorosch-Blanktól kapták.

Junian: Duca, Constantinescu, Banu, Marzescu miniszter uraknak kell erről számot adjanak, mert ők élvezték a Marmorosch-Blank igazgatói tagságával járó jövedelmeket. A liberálisok Leonte Moldovan aláírásával hirdetményeket adtak ki, melyben azt ígérték, hogy az adókat eltörlik, a tisztviselők fizetését pedig emelik.

Bratianu Vintila: Leontinnak igaza van. Minden felesleges tisztviselőt elbocsátunk. Csak a legjobb szakorók maradhatnak meg, ezeket azonban jól fizetjük. Ami az adókat illeti, csak a va gyonadót töröljük el, a többi adókat pedig a kormány elhatározásához képest, revízió alá veszi. Valamely adó nem teljes eltörléséről nem lehet szó, mig a budgetet meg nem szavazzák.

Junian tovább beszél és bizonyítja, hogy a tecutiuu választókat megakadályozták, hogy szavazhassanak.

Az esti ülés

A kamara esti ülése 9 óra 30 perccor kezdődött. A miniszterek közül Sassu, Vaitoiannu, Mosoiu és Cosma jelentek meg.

Deleu Viktor nemzeti párti képviselő a szilágymegyei Zsibón lefolytatott választást támadja meg. A többség a kifogásokat visszautasítja. Az ellenzék a szavazásban nem vett részt. A zilahi választás tárgyalásánál Deleu, Mosoiu unisztert támadja, mint aki tudta az ottan lefolyt visszaéléseket és azokat türtte. A mandátumot hitelesítik.

Akit nem választottak meg, de részt vesz az üléseken

Tasnád mandátumának hitelesítésénél Deleu beszél, kinek beszéde közben Mandruca közbekiált:

— Aurél Dobrescu, se nem képviselő, se nem szenátor, mégis itt van, el kell őt távolítani!

Dobrescu föllál helyéből és az elnök felé szól:

— Engem megválasztottak, én képviselő vagyok, nem tehetek róla, hogy a szavazataimat elsikkasztották. Jogom van itt lenni.

Dobrescu az elnök felszólítására el- távozik a teremből a többség nagy lármája közben.

Moldovan Viktor nemzetipárti oda- kiált: Olvassák el a jegyzőkönyvet, megláthatják, hogy Dobrescunak igazs van, mert ő a megválasztott kép- viselő.

Deleu folytatja beszédét.

Balan nemzetipárti képviselő az abrudi választást támadja meg. A man- dátumot hitelesítik.

Spireanu parasztpárti a mehedintzi választásokról beszél, ahol izgató ma- nifesztumokat terjesztettek a parasztpárt ellen. A belügyminiszter nem ér- deklődött, kik voltak a terjesztői en- nek a röpiratnak. A liberálisok nem- sokára látni fogják, van-e hatalmuk Mehedintziban és másutt az ország- ban. A többség megszavazza a mehe- dintzi mandátumot is.

Az éjjeli ülés ezzel tizenkét órakor véget ért.

A szenátus

Megválasztották a szenátus elnökségét

A szenátus ülését délután 3 órakor nyitja meg Ferichide elnök. A minisz- terek között Bratianu miniszterelnök, Constantinescu, Duca, Inuletz vannak jelen.

Grogan a napirendhez akar szólani, de nem engedik. Ezután Ferichidét százhuszonkét szóval öt ellen elnöknek választják. Ennek kibírdetése után az ellenzéki szenátorok tüntetően elhagyják a termet. A többség értekezletre vonul vissza, hogy az adott helyzettel foglal- kozzanak.

Az elnök az újból való megnyitás után köszönetet mond megválasztásáért. Kifejti a kormány programját, mely az ország gazdasági helyreállítására tö- rekszik. Az erdélyi választásokat rossz- indulatúan állítják be. Az ország szim- pátiaja a liberálisoké. Az a sokszázezer szavazat, melyet a liberálisok kaptak, nem lehetett kierőszakolni. Mint elnök a szólás szabadságát akarja védeni, különösen pedig a kisebbségek szabad- ságát. Kéri, egységesítsék az erőket az ország javára.

Ezután az alelnököket választották meg. Alelnökök lettek: Popovics fő- esperes (Erdély), gróf Vasileu (Bukovina), Lascu (Beszarábia), Constantin Dimitriu és Grigore Vasilie (regát).

A parlament folyosóján

Míg a kamara és a szenátus ülésein már unalmassá válnak a mandátum- igazolásokkal kapcsolatban elhangzó vádak és replikák, a folyosói élet egyre élénkebb és érdekesebb lesz. Itt foly- nak a tanácskozások az ellenzéki pár- tok között, sőt a kormány és ellenzék között is.

Nagyobb képviselő és szenátor- csoport közepén Vintila-Bratianu pénz- ügyminiszter, a kormány legmarkánsabb tagja beszélget Popovici Mihállyal és Lupas egyetemi tanárral.

— Azt akarjuk, — mondja Vintila — hogy a helyzetet minél alaposabban és minél gyorsabban tisztázzuk. Ha önök erre nem hajlandók, nem mi fog- juk megbánni.

Popovici erre kijelenti, hogy nem szeret olyan beszélgetést, amelyet fenye- getéssel vezetnek be és otthagyja a pénzügyminisztert, aki így folytatja:

— Önök nem is tudják, mennyit ártott az országnak az erdélyiek politi- kája. Amikor a győztes államok a há- boru utáni három évben lényegesen megerősödtek, mi egyre többet veszítettünk a külföld szemében. Nem a mi jogaink- ról tárgyalnak, hanem arról, mennyi kárpótlást fizessünk Magyarországnak a megszállásért. A leggyőzöttek sikereket érnek el: a törökök Kisásziában, a ma- gyarok Burgenlandban. Nem maradhat- tunk el. A vereső a győngeség politi- káját honosította meg, mi energikusak leszünk.

Lupas professzor itt félbeszakítja a baloldali liberálisok vezérét:

— Ha meg voltak róla győződve, hogy egyedül az önök politikája jó, miért távoztak 1919-ben az ország élé- ről és miért adták át helyüket nekünk, erdélyieknek, akik járatlanok és gyen- gék vagyunk?

Bratianu Vintilla ezt felelte:

— Mert a külföldön kérték, adjuk át másoknak is az ügyek vezetését. És mi ártottunk — fejezte be a pénzügyminisz- ter érdeklődéssel hallgatott szavait és bement az üléssterembe.

Agarbiceanul

a „Patria” rokonszenves főszerkesztőjét, melegen ünnepelték parlamenti szűz- beszéde alkalmából. A pap-újságíró képviselő szónoki tehetsége, tartal- mas és temperamentumos beszéde a kormánypártiaknál is jó benyomást tett. Főleg az újságírók vették körül meleg szeretettel és a román újságíró-szindi- kátus bankettet adott tiszteletére.

Gyulafehérvár

Sok szó esett a folyosón az ellen- zék magatartásáról. A szenátusban Fe- richidét választották meg elnöké, mire az ellenzék tüntetőleg kivonult a teremből. Popovici Mihály többek előtt kijelentette, hogy a nemzeti párt a mandátumok hitelesítése után kivo- nul a parlamentből.

— A párt magatartását különben — mondotta Popovici — a gyulafehér- vári pártkongresszus fogja megállá- pitani.

Minisztertanács

Vaitoianu lesz a helyettes miniszterelnök

Bratianu elnöklete alatt miniszter- tanács volt, amelyen Ferichide és

Tanasescu ismét a belügyek élén

Az egységesítő bizottság tisztviselői bizakodó ígéretet kaptak. Hírek az erdélyi miniszteri tárca betöltéséről

Az Uj Kelet munkatársától

Megirtuk tegnap, hogy Tanasescu belügyi államtitkár-jaként a Székelyföldön liberális programmal képviselővé választották, mandátumának igazolása után beadta lemondását. Törvény szer- rint a verifikálást követő tíz napon belül minden köztisztviselő határozni tartozik arról, vajjon állását, vagy mandátumát kívánja-e megtartani. Tanasescu államtitkár, a követeléseknek megfelelően, benyújtotta lemondási kér- vényét. A minisztertanács tegnap- előtt foglalkozott Tanasescu beadvá- nyával és úgy határozott, hogy to- vábbra is megbizja a belügyi ügyek erdélyi vezetésével, de nem mint tisztviselőt, hanem mint politikust. Mint politikai exponens tehát Tanasescu államtitkár továbbra is meg- marad a fontos reszort élén.

Ez az elhatározás Erdély közigaz- gatási köreiben megnyugvást keltett. Tanasescu az az ember, aki pártat- lanságával, korrekt modorával és rangra való tekintet nélkül, tisztviselő- lőklél és felelkel szemben való elő- zékenységével hivatalnokoskodása első heteitől kezdve, a legszélesebb körök rokonszenvét nyerte meg.

Azt hiszik, hogy Tanasescu hiva- talba lépése után meg fogja kezdeni a közigazgatás átszervezésének elő- munkálatait, hogy mire a tervezett átesoportosításból törvény lesz, az új közigazgatási szerv zökkenés nélkül tudjon működni.

Az egységesítő bizottság elbocsá- tott tisztviselői erőlyes fellépésére és valószínűleg a Bukarestben időző erdélyi politikusok közbenjárására, ma a kormány részéről sürgöny útján való értesítés jött. Az értesítés szerint a tisztviselők ügye az igazság és méltányosság szerint fog elintézésre nyerni. Hogy az ügyet milyen módon fogják megoldani, arról semmi hír nem érkezett.

A mai napon az erdélyi minisz- teri tárca betöltéséről beszéltek. Két politikus neve volt forgalomban, de nincs okunk, hogy akár az egyik, akár a másik kombinációban ne ké- telkedjünk. Az egyik híradás szerint a kormány Erdély miniszteri tárcáját dr. Mihali Tivadar szenátorra és volt miniszterre bízta, másik szerint Groza Péter, az Averescu-kormány erdélyi minisztere kapna ismét erre való megbízást. A Mihali-féle kom- bináció nem valószínű. A liberális- párt sokkal exponáltabb pártmberrel kívánja betölteni ezt a fontos állást, amely ezentul nagybö- hatáskörrel

Orleanu is résztvettek. Az ellenzék kivonulása által teremtett helyzetről tárgyalnak. Vaitoianu belügyminiszter előterjeszti a megtámadott választá- sokra vonatkozó összes okiratokat. Bratianu Vintila ismerteti az új bud- gettet, amelyet már most terjesztenek a parlamentbe, hogy azt még husvét előtt elfogadják.

A minisztertanácsban a génuai konferenciával kapcsolatban tárgyal- ták a miniszterelnök helyettesítésé- nek kérdését is. Hír szerint azt ha- tározták, hogy Bratianu távolléte alatt Vaitoianu tábornok belügymi- niszter fogja a kormányelnöki teendő- ket ellátni. A génuai delegáció különben kedden utazik el.

Végül azt határozta a miniszterta- nács, hogy a kamara naponként há- rom ülést tart vasárnapot sem kivéve.

A szocialista párt kongresszusa

Bukarest, április 1. (Rador.) A „Dimineața” szerint a romániai szo- cialista párt szeptemberbe országos kongresszust akar tartani, amelynek előkészítésére április 9-én pártérte- kezlet lesz. Hír szerint a kommunista vádlottak, akiket elvi vétség miatt helyeztek vád alá, a királytól am- nesztiát kapnak.

és intézkedési joggal lesz felruházva- mint az előző kormány alatt. Groza Péter megbízása szintén valószí- nűtlen és mindenképen korai. Ma a politikai helyzet még tisztázatlan és az ellenzék állásfoglalása bizonytalan. Már többiben felmerült Groza szem- mélyével kapcsolatban a hír, hogy a volt miniszter nemcsak közeledett a liberálisokhoz, hanem már be is lé- pett a pártba, de ő mindannyiszor hangsúlyozottan cáfolta az efajta hírt. A politikában ugyan nincsenek esodák, de ismerve Groza egyénisé- gét, nem hiszük, hogy a dolgok for- gandósága meggyőződését is megfor- gatta volna.

Felfüggesztették a záróra-rendeletet

Osztályozzák a kereskedő- ket. Hétfőn lesz a végleges döntés

Az Uj Kelet tudósítójától

Kolozsvár kereskedői és ipari életé- ben nagy visszatetszést keltett a rendőrprefektusnak az a rendelete, amely április elsejétől kezdődőleg a kötelező nyolc órai munkaidőt és az üzletek este hat órai záróját ren- delte el.

A kereskedők nem annyira a nyolc órai munkaidő, mint az este hat órai záróra ellen tiltakoztak, mert ez a rendelet a kereskedők nagy ré- szét egzisztenciájában támadta meg. Különösen a fűszer- és csemegeke- reskedők készültek élénk tiltakozásra, mert a csemegekereskedők egész üz- leti forgalmukat, ugyszólván az esti órákban bonyolítják le.

A rendeletnek ma kellett volna életbe lépni, de a reggeli órákban kül- döttség kereste fel Popovici rendőrprefektust és arra kérték, hogy a rendeletet vegyék revízió alá, de ad- dig is, amíg végleges döntést hoz- nak, a rendelet hatályba lépését füg- geszték fel.

A küldöttség hosszasan tárgyalt a rendőrprefektussal és a tárgyalás eredményeképpen a rendeletet ideigle- nesen felfüggesztették. Utasítást adott a prefektus Kirilla ipari főfe- lügyelőnek, hogy lépjen érintke- zésbe az iparkamarával, olyan célból, hogy osztályozzák a kereskedőket.

Ez az osztályozás fogja azután eldönteni, hogy a kereskedők — szakmák szerint — meddig tarthat-

nak nyitva. A munkaidőre vonatko- zólag a rendőrprefektus fenntartotta eredeti álláspontját, azonban arra való tekintettel, hogy a rendeletet a záróra-rendelettel kapcsolatban adta ki, a további intézkedésig ennek a hatálybalépését függőbe tartja.

Kirilla ipari főfelügyelő még a mai nap folyamán érintkezésbe lép az iparkamarával és azonnal megke- zdi a kereskedők osztályozását. Az osztályozásnál a kamara szem előtt tartva a kereskedők intencióját, olyan megoldási lehetőséget fog keresni, amely kiegyenlítő megoldás lehet a kereskedői érdek között.

Igy például kérték fogják, hogy az élelmiszer- és fűszerkereskedések továbbra is kilenc óráig tarthassanak nyitva, a többi üzletek pedig, asze- rint, hogy az árak mennyiben szol- gálnak a napi szükséglet kielégítő- sére, hét illetőleg nyolc óráig tarthassanak nyitva. Kéri fogják azon- kívül, hogy szombat este és az ünnepnapokat megelőző estéken minden üzlet kilenc óráig nyitva ma- radhasson.

Az így elkészített szabályozás hétfőn délután kerül tárgyalás alá. A rendőrprefektus ugyanis elrendelte, hogy hétfőn az iparkamara kikül- döttei, Kirilla ipari főfelügyelő és az érdekelt kereskedők megbízottai je- lenjenek meg, amikor a tárgyalások befejezése után véglegesen határozni fognak a záróra kérdésében. A ke- reskedők értesülésünk szerint vasár- nap délután a Sfatu Negustoresc helyiségében előzetes ülést tartanak, amelyben előkészületet tesznek a hétfői tárgyalásokra és határozni fognak további magatartásukat ille- tőleg.

— Az angói munkásság és Palesz- tina. Bennet kapitány a „Daily Herald”- ban cikket írt, amelyben a jelenlegi palesztinai rendszer ellen foglal állást és az egész lakosság önrendelkezését kö- veteli. Erre a cikkre S. Kaplanski vá- laszolt. Kaplanski rámutat arra, hogy a palesztinai népek önrendelkezésének kér- désén kívül nemzetközi zsidókérdés is van s a zsidóknak is meg kell adni az önrendelkezési jogot. Az utolsó negyven évben 3 millió zsidó — főleg munká- sok és törekvő iparosok — vándor-olt ki Keleteurópából, hogy országot keressenek maguknak, ahol élni és dol- gozni engedik őket. Milyen jogon akar- ják Palesztina kapuit előlük elzárni. A jelenlegi lakosság autonómiaja nem fog- lalhatja magában azt a privilégiumot, hogy a zsidók bevándorlását megaka- dályozzák.

— Elbocsátott arab-barát tisztvi- selők. A „Morning Post” legutóbbi száma közli azoknak a magasabbrangu palesztinai angol tisztviselőknél a név- sorát, akiket takarékosági szempontból elbocsátanak az állam szolgálatából. Az elbocsátott főtisztviselők között több került ki kormányzó is van. Az antisze- mitizmusról közismert „Morning Post” megjegyzi, hogy az arab sajtó ezt a tényt azzal kommentálja, hogy az el- bocsátott hivatalnokok között egy zsidó sincs és néhány személy kivételével az összes tisztviselők közismert arab-barát- ok. Az egyetlen zsidó Mr. Bantwich, akit igazságügyi államtitkári hivatalából felmentettek, de azonnal más állásba kapott kinevezést.

IFJU KELET

Zsidó ifjusági folyóirat

2. száma

hétfőn jelenik meg.

Előfizetési díj egész évre

80 Lei

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.

Millerand a cionizmusról

Weizmann a francia köztársaság elnökénél

Az Uj Kelet tudósítójáról

A Cionista Világszervezet központi irodája közli, hogy Millerand, a francia köztársaság elnöke március 21-én, kedden kihallgatáson fogadta dr. Weizmannot. Az audiencián a franciaországi cionisták képviselője, dr. Bernard is részt vett. Millerand elnök újjólag kijelentette, hogy Franciaország magatartása a zsidó nemzet otthonnal szemben kedvező. Kivánságára, hogy a cionisták milyen állásponton vannak a szent helyek ügyében, Weizmann ünnepeiesen kijelentette, hogy a cionisták ennek a kérdésnek a megoldását a nagyhatalmakra bizzák, de a legnagyobb örömmel ajánlják fel minden erejüket az ügy elintézéséhez. Millerand végül annak a meggyőződésnek adott kifejezést, hogy a franciaországi zsidóság részét kell vennie Palesztina felépítésében s a munkájukban 5 szavason hajlandó őket támogatni.

Közeledés a világszervezet és Brandeis között

Weizmann nemcsak külpolitikai tárgyalásokat folytat. A Palesztina-munka érdekében helyre akarja állítani a Világszervezet aktív egységét, mely Brandeis csoport visszavonulásával csorbát szenvedett. A végrehajtóbizottság egyik tagjának a kijelentése szerint Weizmann legnagyobb híve annak a gondolatnak, hogy a Palesztina-munka ügyében zsidó világtalálkozó üljön össze.

Weizmann ennek érdekében főleg azért exponálja magát, mert ez a kongresszus kedvező alkalom volna a Brandeis-csoporttal való kibékülésre. Úgyanezért valószínűleg elfogadják Rosenbiert bíró javaslatát, hogy a zsidó világtalálkozást Newyorkba hívják össze. A végrehajtóbizottság tagjainak hangulata nagyon kedvező a Brandeis-csoporttal való kiegyezéshez. A bizottság legutóbbi ülésén megkülönböztetett elismerést fejezte ki, hogy a cionista delegációnak Amerikában való működése alatt a Brandeis-csoport tartózkodott a Keren-Hajjeszód elleni propagandától.

Kik vándoroltak Palesztinába

Erre az egységre azért is szükség van, mert az angol antiszemita ismét okvetetlenkednek. Állandóan interpellálják a gyarmatiügyi minisztert a Palesztina-munka támogatása miatt. Viscont Curzonnak a palesztinai bevándorlók összehitteltére vonatkozó kérdésére Churchill miniszter a következő felvilágosítást adta:

— Az 1920 szeptemberétől 1921 decemberéig bevándoroltak országok szerint százalékokban így oszlanak meg: lengyel 33, orosz 15, román 5, ukrán 11, angol 3,5, ázsiai 10, amerikai 2 százaléka, a fennmaradó 20,5 százaléka pedig más országokból való. Nem hiszem, hogy a kelet- és közép-európai bevándorlók túlnyomó része bolsevik eszméktől volna átítatva, — amint azt Viscont Curzon állítja — mert ezek az eszmék teljesen távol állanak a cionizmustól.

Gewen angol politikus erre azt a kérdést intézte a miniszterhez, hogy ezt a kijelentését úgy kell-e értelmezni, mintha Anglia csupán zsidó polgárainak kedvéért vállal magára egy óriási terhet Palesztinában, holott az angliai zsidóság csak három és fél százaléka az ország lakosságának.

— Ezek a kiadások. — válaszolt Churchill — ha jelentékenyek is, nem olyan horribilisak. A cionista célok nemcsak országunk zsidóságára vonatkoznak.

Raglan lord interpellációjára lord Stanmore ismertette, hogy 1921 július elsejétől december 31-ig összesen 4484 zsidó vándorolt be Palesztinába, ezek közül 1347 emberért a Cionista Világszervezet vállalt garanciát.

Mihali Tivadar cáfolja

az erdélyi kormányzóról és a pártkoalícióról szóló híreket

Az Uj Kelet bukaresti munkatársától

Bukarest, március 31. Néhány nappal ezelőtt az a hír terjedt el, hogy Mihali Tivadar, az egységsítő bizottság elnökét, a csatolt területek kormányzójává fogják kinevezni. Mihali Tivadar, a parlament megnyitása óta a fővárosban tartózkodik és az alkotmányzó országgyűlés munkáját, valamint a politika eseményeit élénk figyelemmel kíséri. Tegnap fogadott Continental-szállóbeli lakásán és kormányzójelöltiségének hírével valamint néhány egyéb aktuális kérdéssel a következőket jelentette ki:

Egyáltalában nincsen tudomásom arról, hogy kormányzóvá neveztek ki, vagy ki akarnak nevezni... Kinevezésemről beszélnek?... Érdekes, én nem tudok róla.

— Arról sem tud, miniszter ur, hogy a kormány fel akarja oszlatni az egységsítő bizottságot?

— Pozitíve nem tudom... Lehetőséges.

Az általános politikai helyzetről érdeklődve, megkérdeztem a minisztertől, hogyan haladnak előre a pártok kibékítésére megkezdett tárgyalásai. Mihali Tivadar, tudvalevőleg, semmiféle pártban angazsálva nincsen és felhasználva független helyzetét, azon dolgozik, hogy az ellenzéki pártokat egymással, az egész

ellenzékot pedig a liberálisokkal kibékítse. Ebben az irányban, ugyszólván, kizárólag ő fáradozik és mint ilyen, mondhatni, egyetlen aktív és meggyőződéses harcosa a koalíciónak.

Leverten felel:

— Sajnos, ezideig semmi kilátás nincs a megegyezésre. Az új parlamenti kép még nem alakult ki, meg kell várunk, amíg a helyzet tisztázódik. Majd ha az országgyűlés rendszeres munkában lesz, akkor lehet csak meglátni tulajdonképpen, hogyan is állunk és mihez kell kezdenünk.

Mihali Tivadar negatív mondatai megerősítik azt a látszatot, hogy a pártoknak a liberálisokkal való megegyezésre csakugyan semmi kilátás nincsen. Az ellenzék szilárdan kitart amellett, hogy a jelenlegi parlament nem ismeri el és munkájában semmiféle formában nem hajlandó részt venni. Legújabb információk szerint, most már maga a király lépett érintkezésbe az ellenzéki pártok vezetőivel és ő kérte őket igen bensőségesen, hogy ne nehezteljenek meg a parlament munkáját és vegyenek részt az üléseken. Az ellenzéki pártok vezetői azonban értésére adták a királynak: semmiesetre!

Ben Ami

Kolozsvár nagy tervei

Földgáz, lakásügy, villamos-vasut, Szamoshid és más középítkezések

Az Uj Kelet tudósítójától

Közvetlen a választások után Kolozsváron felütötte a fejét a hír, hogy Marin Stefanescu liberális képviselőjelölt bukása miatt Metes prefektus és dr. Pop Julián polgármester, valamint a város több főtisztviselője kegyvesztett lett a kormánytól, melynek kolozsvári hívei előterjesztést is tettek a kifogásolt főtisztviselők kicserélésére. A legképtelenebb kombinációk azonban mindeddig csakis kombinációk maradtak, de a napokban ismét felszínre vetődött a városi vezetőség menesztésének a híre, melynek az a tény adott alapot, hogy a liberális párt kolozsvári exponensei Bukarestbe utaztak, hogy régi terüket megvalósítsák.

Ezek a megismétlődő hírek remésszetszerűleg zavaróan hatottak a városi közigazgatásra. A tanács attól tartva, hogy váratlanul kieserélik, akaratlánul is megállította a város leg-sürgősebb ügyeinek a végleges elintézését is, mert csak azért nem járt el Bukarestben a kérdések rendezésére, nehogy azt higgyék, hogy pozíciójának a megerősítésére utazott a fővárosba. Most azonban a városi tanács belátja, hogy ez a politika egyáltalán nem helyes a köz szempontjából és tüntette magát minden eshetőségen, mert Kolozsvárnak egész sereg olyan ügye van, amelyet még az év elején rendezni kell. Metes prefektus és dr. Pop Julián polgármester elhatározták, hogy e héten Bukarestbe utaznak a város ügyeinek elintézésére. Bukaresti utitervükről dr. Pop Julián polgármester a következőket mondotta az Uj Kelet munkatársának:

— Akár kieserélnék minket, akár nem, végre meg kell kezdenünk munkaprogramunk megvalósítását. Elsősorban

a földgáz ügyét

fogjuk perfectuálni. A bevezetéshez szükséges eszalózat tervezését már elküldtük és most csak annak a megbeszélésére kerül a sor, hogy az állam milyen feltételek mellett hajlandó a koncessziót megadni. Azt hiszem Bukarestből már alárt engedéllyel fogunk visszaérkezni, mert ha az állam nem is számolt még el a Deutsche Bankkal, van Sármason több olyan földgázmező, amely az

állam kizárólagos tulajdona. Végleges jóváhagyás végett magunkkal visszük a város

lakásügyi szabályrendeletét,

melyet a belügyi államtitkárság már elfogadott. Azt akarjuk, hogy Camarasescu belügyminiszter jóváhagyása után olyan intenzíven forszírozhatjuk az építkezést, hogy a lakáshiány még ebben az évben megszünjön. Ezzel azt is elérjük, hogy a lakáshivatal és a lakberlet hivatalt fölöslegessé válik. Ez a két hivatal állandóan hatásköri harcban áll egymással s a gyakori surlódásoknak a közönség adja meg az árát. Egyik hivatal sem veszi figyelembe, hogy a törvény milyen rendelkezéseket ír elő részére s ezáltal a legnagyobb tájékozatlanságot idézik elő a lakosságban, mely már régen megelégette a lakásügyi kellemtelenségeket. Előterjesztést fogunk tenni, hogy a lakáshiány enyhüléséig a két hivatal egységsítsék. S ha fölöslegessé válnak, teljesen szüntessék meg őket. Tárgyalni akarunk a hadügyminisztériummal

a kaszárnyák kiürítése

érdekeiben s ezzel kapcsolatban a városon kívüli új kaszárnyák felépítéséről.

— Sor kerül a villamosvasútra is, melyet minden körülmények között még az idén akarunk megvalósítani.

A második Szamoshid

ügye most harmadszor kerül tárgyalásra. Tegnap délután az ebben az ügyben delegált bizottság két és félórás ülésben foglalkozott a hidépítésre beérkezett hét ajánlattal. Crainic tanácsos, a bizottság elnöke és a tagok most tanulmányozták át a terveket s amelyeket elfogadhatónak találnak, a legközelebbi tanácsülés elé terjesztik. Bukarestben majd elintézzük, hogy a központi technikai hivatal ismét vissza ne utasítsa a tervet, mert a város megnövekedett forgalma nélkülözhetlenné teszi a hid mielőbbi felépítését. Perfectuálni kell a vásárcsarnok ügyét is.

— Reméljük, hogy az állam terveink megvalósítása elé nem fog akadályt gördíteni, annál kevésbé,

mert terveink végrehajtására támogatást nem kérünk. Azt akarjuk, hogy

ezt a programot maga a közönség valósítsa meg,

minthogy szüksége van a földgázra, lakásra, villamosvasútra, a hidra és a vásárcsarnokra. A kormányhatósági jóváhagyás után minden egyes építkezési akcióra külön részvénytársaságot fogunk összehozni, melynek a város csak egyik részvényese lesz, oly módon, hogy telket és nyersanyagot ad az építéshez. Hogy azonban a részvénytársaság esetleg a közönség rovására vissza ne élhessen a jogaival, a város minden évben meghatározott számú részvényt a napi árfolyamon be fog váltani, úgy, hogy minden ilyen intézmény teljesen a város tulajdonába fog átmenni.

Károly exkirály meghalt

Lapzárta kor jelenti a R. T. I.: A Havas-ügynökség jelenti Londonból: fuchali értesítés szerint Károly exkirály délután négy órakor meghalt.

A szovjetkormány félti a génuai delegációt

Biztosítékot kér Németszágtól, hogy a Miljukov-estet meg nem ismétlődik

Riga, április 1. Moszkvából jelentik, hogy a szovjetkormány újabb külön garanciákat kér Németszágtól a Németszágot átutazó génuai orosz küldöttség sérthetlenségének biztosítására. A szovjetkormány ezen lépését Miljukov elleni merénnyellet magyarázzák.

A szovjetdelegáció ellen egyébként újabb összeesküvést fedeztek fel, amelynek tagjai közül többeket letartóztattak, köztük Liven hercegnőt, Judenics egyik tábornokának feleségét.

A Miljukov elleni merénylet alkalomával letartóztatott orosz monarchistákat szabadonbocsátották. Ezek ugyanis kijelentették, hogy a jobboldali alkotmányos frakcióhoz tartoznak és elítélik a Miljukov elleni merényletet.

A független szocialisták interpellációt intéztek a kancellárhoz, amelyben a Miljukov elleni merénnyellet kapcsolatban figyelemztetik a német kormányt, hogy az orosz és német monarchisták közösen dolgoznak a német köztársaság megdöntésére.

A Volos Rosiu című Berlinben megjelenő orosz lap szerint a Miljukov-elleni merényletet Belgrádban készítették elő. Az orosz monarchisták egy listát készítettek, melyen az általuk halálra ítélték nevei vannak és nem igaz, hogy Napokot nem akarták megölni, mert az ő neve is rajta van a listán. Az egész akció összefüggésben van Wrangel akcióival.

Londonból jelentik: Lenin halálhírét a leghatározottabban megcáfolják.

Lapjelentések szerint Lenin állapota válságosan súlyos. Moszkvai jelentések szerint Lenin már egy hónapja nem vesz részt az ügyek vezetésében.

A Zsidó Nemzeti Alap országunk földjét akarja népünk köztulajdonába visszavásárolni, (akié a föld, azé az ország), a Keren Hajjeszód a fejlett európai állami élet alapjait akarja lerakni a visszaváltott földön, a Tarbut-Kulturalap pedig a sivatag vándorlás nevelési alapja

HIREK

**Zsidó nők a palesztinai ár-
vákért.** Megemlékeztünk már arról az akcióról, amelyet a zsidó nők szövetségének berlini központja indított a Palesztinába kerülő zsidó pogrom-
árvák érdekében. Ukrajnából és más területekről százával szállítják a zsidóülendüzek és progromok szerencsétlen áldozatainak árvaít Zsidóországba, ahol azonban csak biztonsági helyzetük lett előnyösebb, de neveltetésük, ellátásuk kérdése még megoldásra vár. Az érdeklőkben megindult mozgalom elsősorban természetbeli adományokat kér, ami lehet ruhahemű, iskolaszem, építőanyag, edény felszerelés stb. Kolozsváron holnap délután alakul meg az a bizottság, amely pártokon kívül állva, egyedül a cél érdekében kívánja az érdeklőket összehívni és nemestevékenységére serkenteni. Az érdeklődő hölgyeket vasárnap délután 5 órára hívták egybe dr. Szarvasné lakására (főter). Az akció céljait és fontosságát dr. Eisler Mátvás főrabbi ismerteti.

**Nem drágulnak meg a cigaret-
tárk.** Elterjedt hírekkel szemben az R. M. S. központi igazgatósága közli, hogy a különböző cigarettanemek drágulásáról szóló értesülések nem felelnek meg a valóságnak. A cigaretták árát az 1922. évben nem fogják felemelni.

**A kávések és zenészek közös
memoranduma a pénzügyminisz-
terhez.** A pénzügyminiszter elrendelte, hogy a kávések és vendéglősök április 1-től kezdve a zeneadó két és háromszorosát fizessék. Ez a horribilis összeg az amugy is állandóan anyagi gondokkal küzdő kávések és vendéglős ipart a teljes megsemmisülés felé vinné. A kávések, vendéglősök és zenészek százhusz tagu küldöttsége kereste fel tegnap a kolozsvári pénzügyigazgatót, akinek megmagyarázták, hogy az ominózus rendelet végrehajtása után a kávések kénytelenek lesznek a zenét beszüntetni, ami az államra is káros, mert a jelentékenyen csökkenő forgalom folytán kevesebb lesz a forgalmi és luxusadó is. A pénzügyigazgató megígérte, hogy a memorandumot pártólólág terjeszti fel a pénzügyminiszterhez és a döntés idejéig a régi zeneadót kell fizetni. Jövő hét közepén várható a pénzügyminiszter döntése, ami elé izgatott várakozással tekint a legközelebbi érdeklő ezeröttszáz kolozsvári zenészesalád.

**A szövetség központi irodá-
jából.** Ferenc Mendel, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség főtitkára, hosszabb külföldi utjáról hazaérkezett és újból átvette a hivatalának vezetését.

Newyorki táncosnő apanáza. Párisi levelezőnk írja: Mistress Gould newyorki táncosnő néhány héttel ezelőtt elvált férjétől, Mister Jay Gouldtól, akitől most a következő évi apanázst követeli: ruházatkódásra 200.000 frankot, autoköltségre 50.000 frankot, táplálkozásra 50.000 frankot, szórakozásra 50.000 frankot, orvosi és kozmetikai kezelésre 12.500 frankot, táncra és zenére 50.000 frankot, fogapolásra 2500 frankot és még ezenkívül előre nem látott kiadásokra néhány ezer frankot. Összesen 500.000 frankot. Mister Jay Gould, aki millárdos hír szerint, meg van elégedve, hogy volt felesége ilyen szerény tartásdíjjal bééri.

Habima Zsidó Szinpad. A szombat esti bemutató után ma este „Wos a Mad kenn“ című operett kerül színre. A szimpatikus fogadtatás után és az előjegyzésben vásárolt jegyek szerint bizonyosnak látszik, hogy a kitünő társulat a hozzá fűzött várakozásnak meg fog felelni.

**Legközelebbi hajóindulás
Constanzából Konstantinápolyba.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Constanzából legközelebb hétfőn, április 3-án indul hajó („Regele Carol“) Konstantinápolyba. Jegyek az összes bukaresti és constanzai hajógyjegyirodákban válthatók.

**Üzembeszüntetések és bér-
dukálások Ruszinszkóban.** Ungvárról jelentik: A gyáripari pangás következménye, hogy több gyártelepen megkezdődött a munkabérek redukálása. A kormányzóság Benes miniszterelnök utasítására mindent elkövet, hogy gátat vessen a munkanélküliség újabb terjedésének és a közeli napokban közös értekezletre hívja a kormányzó munkások és gyárosok képviselőit, hogy velük az üzembeszüntetések megakadályozásáról tanácskozzék. A munkásság sok helyen nyugtalan a fenyegető munkanélküliség miatt és a gyárosok körében forradalmi zavargásoktól tartanak.

**Wrangel katonai szolgálatra
rendeli a prágai orosz diákokat.** Bukaresti munkatársunk jelenti: A „Gelos Rosi“ cseh lap közli, hogy a Prágában tanuló orosz egyetemi hallgatókat, akiknek nagyrésze tiszt volt a cári hadseregben, Wrangel ügynökei katonai szolgálatra rendelik be a különböző orosz emigráns centrumokba. Wrangel azzal biztatja a tanulmányaik abbahagyásán kesergő orosz diákokat, hogy az orosz cári hadsereg újra fényes anyagi eszközökkel rendelkezik és kitünő megélhetést tud nekik biztosítani.

Házasság. Rosenfeld Fánikát Rettegről eljegyezte Weiaberger József Nagydárról. (Minden külön értesítés helyett).

Nóti Nándor Zilah, Rosner Irén Nagyszöllös április 4-én tartják esküvőjüket. (Minden külön értesítés helyett).

**Uj rendelkezések a román-
cseszlóvák vasúti forgalomban.** Bukaresti munkatársunk jelenti: A CFR. vezérigazgatósága közli, hogy április 1-től kezdve új rendelkezések léptek életbe a román-cseszlóvák vasúti forgalomban, úgy az áru-, mint a személyszállításra vonatkozólag. Ezek szerint bárki, aki Cseszlóvákiába utazik, leiben válthatja meg jegyét, viszont, aki Cseszlóvákiából utazik Romániába esh koronában fizethet. Az árfolyamra mindenkor a két állam vasutigazgatóságának kölcsönös megállapodása irányadó. Az utazást, a jegyen meghatározott időtartamon belül, egy alkalommal Romániában és egy alkalommal Cseszlóvákiában meg lehet szakítani. Személypodgyaszt 150 kilogramig vihetnek magukkal az utasok. Jegyeket Bohumin, Bratislava, Brünn, via Kosice, Karlsbad, Marienbad, via Halmi és Prága cseszlóvák főállomásokra Brassóban, Bukarestben, Nagyváradon, Kolozsváron, Temesváron, Nagyszébenben, Ploestiben, Kraiovában és Sinaiában lehet váltani.

A Cimora az erdélyi magyar gyermekek legértelmesebb képes heti gyermeklapja. Megjelenik hetenként vasárnap 16 oldal terjedelemben. Előfizetési ára egynegyed évre 40 lei. Mutatványszámot szivesen küld a kiadóhivatal, a Szabadsajtó könyvnyomda és lapkiadó Rt. Szatmár.

Wieni irodánk

és Bruck—Hegyeshalom—Budapest—Szo'nok—Biharkeresztes—Békéscsaba és Kötegyanban felállított saját exposituraink útján **kötbér kikötése mellett 5—10—15 napi**

határidőn belül Ó-és Uj-Románia bármely részébe vagy vissza **darabárú és vagonrakomány** szállításokat vállalunk

Deutsch Testvérek. Központ Cluj, P. Unirei 26. Fiokok Wien I. Rotenturm Str. 12. Oradea-Mare Rimanóci-u. 12. Orsova Dunapart. 1276

Oradea-Mare forgalmas helyén a belvárosban levő üzlethelyiségem-hez 150—250.000 lei-ig társat keresek a kötött, szövött és divat és galanterie-áru szakmából — Csakis komoly reflektánsokkal állók szóba. Ajánlatok „Fényes jövő“ jellegével továbbit az Uj Kelet fiókja Oradea-Mare, Deák Ferenc-utca 9 sz. 3592-I

SPORT

A bajnokság második fordulója

A mai sporiprogram

A mai vasárnapon Erdélyben és a Bánátban folytatódna a bajnokságért megindult mérkőzések. **Kolozsvárt özszesen hét mérkőzés kerül eldöntésre.** Az ifjúsági szövetségi díj, II. osztályu és I. osztályu bajnoki mérkőzések közül a legnagyobb érdeklődést a KAC—kolozsvári CFR találkozája váltja ki. Heves küzdelmet fog eredményezni a két csapat mérkőzése az értékes bajnoki pontokért, amelyre mindkét félnek nagy szükségé van, hogy helyezésén javítsón. A CFR felrészített összeállítású csapatával szemben a KAC valószínűleg győzni fog. Az öszi fordulóban is erős harcot vívott egymással a két együttes, amidőn is a KAC győzött 3:2 arányban. A mérkőzés délután 5 órakor **Czinczár** Imre bíráskodása mellett kerül eldöntésre.

Az Universitatea a marosvásárhelyi CFR csapatával méri össze erejét. A kitünő formában lévő egyetemi csapat egy-két gólarányu győzelmé várható, annál is inkább, mert az Universitatea teljes felállításban fog játszani. A mérkőzés délután 3 órakor veszi kezdetét. A bíró személye még ismeretlen.

Marosvásárhelyen az MTK küzd a bajnokságért a munkáscsapatával. Az MTK valószínűleg megismétli mult heti győzelmét. A mérkőzés bírójá Winkle István lesz.

Désen az Unio nagyobb gólarányu győzelmét várjuk a fiatal és még kevés technikával rendelkező munkáscsapat felett. A mérkőzést, amely bajnoki jellegű, Haas Erich vezeti.

Szamosújvárt a KMTE barátságos mérkőzés keretében lesz a Sparta vendége. A mérkőzés kimenetele teljesen nyílt.

Nagyvárad két fontos bajnoki mérkőzés színhelye lesz. A bajnokságban vezető NAC a Nagyszalontai Sport Club csapatát fogja minimális gólaránnyal verni, a nagyváradi Egyetértés és Törekvés Munkás Testudzó Egylet nyílt küzdelme pedig a tavaszi szezon egyik főeseménye lesz.

Aradon az ujonnan alakult zsidó csapat, a Hakoah első bemutatómérkőzését játsza le az ATE legénysége ellen, míg az AMTE barátságos mérkőzés keretében a temesvári Unireat látja vendégül.

Az atlétika híveinek az ATE rendezésében Arad város bajnokságáért folyó mezei futóverseny fog nívós sportélményt nyújtani.

Temesvárt a Kinizsi tartja első bajnoki mérkőzését a munkáscsapatával, amely most kitünő védelemmel erősödött meg. A mérkőzés győztesét a Kinizsiben kell látnunk, de nehéz dolga lesz, amíg legyűri a lelkesen játszó TMTE csapatát.

Labdarugás

Az FSSR új szabályai. Az FSSR bukaresti központja szétküldte az új alapszabályokat az egyes Comitetul Regionalokhoz. Az új alapszabályokat, amelyek tegnap érkeztek meg Kolozsvárra, a Comitetul Regional legközelebbi ülésén veszik tárgyalás alá.

A marosvásárhelyi bíróvizsga. A Marosvásárhelyen ma megtartandó bíróvizsgára a Comitetul Regional a maga képviselőiben Koncz Rudolf szöv. bíró küldte ki. A delegálás folytán a ma délutáni Universitatea—marosvásárhelyi CFR bajnoki mérkőzés vezetését Koncz Rudolf lemondani kényszerült.

Cipcigan László, a Victoria kitünő csatára súlyos beteg. Klubja mérkőzésein hosszabb ideig nem fog résztvenni.

Megérkeztek a vasúti féláru jegyek. Az erdélyi sportegyesületek régi sérelmét szüntette meg a Romániai Sportegyesületek Szövetsége. Hosszas interviálásra sikerült megszereznie a kebelébe tartozó egyletek részére a vasúti félárujegy kedvezményét. A hitelesített arcképes igazolmányok már megérkeztek a kolozsvári kerületi bizottsághoz és még e héten kiosztásra kerülnek.

A vasúti félárujegyek tetemes költségtől kimélik meg a vidéki mérkőzésekre utazó sportegyesületeket.

Miért óvta meg a KKASE a KAC elleni mérkőzését? Tegnap számunkban jelentettük, hogy a KKASE vezetősége megóvta ifjúsági csapatának a KAC ifjúsági ellen lejátszott mérkőzését. Az óvás indokál azt tüntettük fel, hogy a mérkőzést vezető **Petrán** Sándor szöv. bíró a KAC jelvényét viselte. A KKASE vezetősége annak közlésére kért fel, hogy óvását nem a jelvényviselésre alapította, hanem elsősorban azzal indokolta, hogy Petrán bíró indokolatlanul kiállította Nagy Lajos játékosukat, majd tévedését belátva, boosánot kéretett a kiállított futballistával. Hogy Petrán bíró ezen a mérkőzésen való szereplése tisztázásra szorul, bizonyítja az is, hogy a Bírók Bizottsága elrendelte ez ügyben a vizsgálatot és a bíró kihallgatás végett maga elé idézte. A történelmi hüség kedvéért még megjegyezzük, hogy a KKASE óvása a szövetség hivatalos helyiségében eddig még ismeretlen körülmények között elveszett.

Atlétika

Belu Jenő, az Universitatea kitünő hosszú távfutója résztvesz az Arad város bajnokságáért ma eldöntésre kerülő cross-country versenyen. Sportkörökben Belu győzelmét biztosra veszik.

A Haggibbor mezei futóversenye. A Haggibbor Sport-Egylet holnap, hétfőn délután tartja meg első házi mezei futóversenyét. Indulás délután fél négy órakor a városi sporttelepről. A verseny távja 3 kilométer.

A Zsidó Nemzeti Alap erdélyrészi irodájának IX. számú kimutatása

(Az előző szám folytatása.)

A Zsidó Nemzeti Alap biztosokhoz:

A hágai főiroda utasítása szerint a Nemzeti Alap adományok díja 1922 évi április hó 1-től a következőképen lett főlemelve:

1 fa ára	50— Lei
1 kert ára	5.000— "
1 liget ára	50.000— "
1 dunam ára	4.000— "
1 nachla ára	400.000— "

Az aranykönyvi bevezetés ára 5.000 lei.

Általános adomány

Eleds: Szöke Albertnél brith mila alkalmával bencsolás elárverezéséből befolyt 130 lei.

Fa-adomány

Dr. Fischer Tivadar ligetje

Alba-Julia

Moreno Manó II. kertje

Löwy Sarolta és Celler Bernát esküvőjén **Megbold. Löwy Győző** nevére: **Moreno Manó, Geller Bernát, Klein Dóra, Sári, Piri és Sándor 4—4 fa, Löwy Iluci és Zsigai, König Sándor 2—2 fa, Barna Bella, Tóth Sándor 1—1 fa. Megbold. Fried Odón** nevére: az „Ezra“ S. és K. Egyesület 10 fa, **Moreno Manó, Weisz Sándor, Engel Dezső, Burger Tibor, Beculescu Uzso 2—2 fa.** (Eddig befolyt 64 fa.) (Dr. Fischer Tivadar ligetjébe befolyt 200 fa.) 950—

A Zsidó Nemzeti Szövetség aradi csoportjának kertje

Purimi gyűjtés: **Rosenbach Janosi 277, Steinhauss Kató és Márton 140, Huppert Miki 85 lei.** (Eddig befolyt 40 fa.) 502—

A Wender fiuk kertje Marosvásárhely **Schönfeld Penina dr. Singer Dávid** nevére **Bucuresti 2 fa.** (Eddig befolyt 47 fa.) 50—

(Folytatás a következő számban.)

Németül és románul ön- állóan fogalmazni tudó gyors és gépipró (nő)

nagyobb terményüzletbe azonnali belépésre kerestetik. „Szombaton zárva“ jellegű leveleket a kiadóhivatal továbbít. 3577-I

Má vallom

— Az Uj A

Bukares

mánia kirá
ezelőtt, töb
désével, k
niáról. A
francia nye
ria királyné
tartalmazza

„Ó Rom
irja a kirá
gyaim hazá
met betölti.
ben ugy
az enyembe
„Ódaadt
elő vagy
Ormeid írt
és az én bá

„Nagy á
völt. Török
szek nagysá
rak haladni.

A királyné
szavakkal ir
gától. Angl
az itteni ors
hosszúknak
naposoknak
hatalmába k
rizontnak a
asztok mun
tartásukat. N
bona illatát.
jénhez, esté
nap felé szál

„Mindig
nagyobbak
és a tűz nem
égetni és hog
kez ontotta v
„És még
üldöztek, gye
hozzád, szök
vallásukhoz.”

„Sokszor
kétlen hordá
szor újra épít
mesébelek v
bek a végzetn
„Ha valam
rel írták, te v

„Most, nép
kezik. Az ala
Megkezdődik
A harcokat ell
szoros sorokba
meg a jövő ha
amit a magasb
dönthetetlen. A
amelyekre felé

Mária király
nappal ezelőtt
de Franceban is
rand köztársas
nézegette a g
könyvet, amely
kívül is figyelme
Az egyik fejze
bukaresti egye
Akadémia level
román földet, T
külpolitikáját is
pedig, hozzáfér
művészi kincseit
illusztráció van
között Ferdinán
királyné portréja

„Sokszor
kétlen hordá
szor újra épít
mesébelek v
bek a végzetn
„Ha valam
rel írták, te v

„Most, nép
kezik. Az ala
Megkezdődik
A harcokat ell
szoros sorokba
meg a jövő ha
amit a magasb
dönthetetlen. A
amelyekre felé

Mária király
nappal ezelőtt
de Franceban is
rand köztársas
nézegette a g
könyvet, amely
kívül is figyelme
Az egyik fejze
bukaresti egye
Akadémia level
román földet, T
külpolitikáját is
pedig, hozzáfér
művészi kincseit
illusztráció van
között Ferdinán
királyné portréja

„Sokszor
kétlen hordá
szor újra épít
mesébelek v
bek a végzetn
„Ha valam
rel írták, te v

„Most, nép
kezik. Az ala
Megkezdődik
A harcokat ell
szoros sorokba
meg a jövő ha
amit a magasb
dönthetetlen. A
amelyekre felé

Mária király
nappal ezelőtt
de Franceban is
rand köztársas
nézegette a g
könyvet, amely
kívül is figyelme
Az egyik fejze
bukaresti egye
Akadémia level
román földet, T
külpolitikáját is
pedig, hozzáfér
művészi kincseit
illusztráció van
között Ferdinán
királyné portréja

„Sokszor
kétlen hordá
szor újra épít
mesébelek v
bek a végzetn
„Ha valam
rel írták, te v

„Most, nép
kezik. Az ala
Megkezdődik
A harcokat ell
szoros sorokba
meg a jövő ha
amit a magasb
dönthetetlen. A
amelyekre felé

Mária király
nappal ezelőtt
de Franceban is
rand köztársas
nézegette a g
könyvet, amely
kívül is figyelme
Az egyik fejze
bukaresti egye
Akadémia level
román földet, T
külpolitikáját is
pedig, hozzáfér
művészi kincseit
illusztráció van
között Ferdinán
királyné portréja

Mária királyné vallomása Romániáról

— Az Uj Kelet bukaresti munkatársától —

Bukarest, március 31. Mária, Románia királynéja néhány hónappal ezelőtt, több író és tudós közreműködésével, könyvet szerkesztett Romániáról. A könyv most jelent meg francia nyelven és előszavában Mária királyné igen érdekes vallomását tartalmazza az országról:

„O Románia, második hazám, — írja a királyné — örömeim és vágyaim hazája, nevednek, mely szívemet betölti, úgy érzem, minden szívben úgy kell visszhangzania, mint az enyémben.”

„Ódaadtam magamat neked. A cél vagy nekem és életem értelme. Örömeid és bánataid az én örömeim és az én bánataim.”

„Nagy álmód az én álmom is volt. Törekvéseidet megértettem. Hiszek nagyságodban és oldaladon akarok haladni.”

A királyné ezután kedves és költői szavakkal írja le, amint a kőd országától, Angliából jöve Romániába, az itteni országokat elcsúszta nagyon hosszúknak, nagyon porosoknak és naposoknak találta. De, fokozatosan, hatálmába kerítette a tág román horizontnak a bájja. Megszerezte a párisztok munkáját, türelmüket és kitartásukat. Megtanulta áldani a gabona illatát, amely, hasonlóan a tömjénhez, esténként, a forró földből a nap felé száll fel. És így kiáltott fel:

„Mindig tudtam, hogy fájdalmid nagyobbak örömeidnél, hogy a vas és a tűz nem hagyta fel kizozni és égetni és hogy nem egy kegyetlen kéz oltotta véredet.”

„És mégis, bár szaggattak és öldöztek, gyermekeid hű maradtak hozzád, szokásaikhoz, nyelvükhöz, vallásukhoz.”

„Sokszor dulták fel földedet békétlen hordák, ám fiad mindannyiszor újra építették a romokat. Türelmesebbek voltak az időnél és erősebbek a végzetnél.”

„Ha valamely nép történetét vértel irták, te voltál az ő, Románia!”

„Most, népem, az alkotás következik. Az alapot már megszerzed. Megkezdődik a nagy mű. Az építés. A harcokat elhárítottuk, egyesüljünk szoros sorokban és köt-köré, emeljük meg a jövő hajlékát. És az épület, amit a magasba huzunk, legyen megdönthetetlen. A halott szívekre pedig, amelyekre felépül, ne feleddük el.”

Mária királyné könyvét néhány nappal ezelőtt Párisban a l'Institut de Franceban is bemutatták. Mille-rand köztársasági elnök hosszasan nézegette a gyönyörűen kiállított könyvet, amelynek a királyné irásán kívül is figyelemreméltó tartalma van. Az egyik fejezetben, Nicolas Gorga bukaresti egyetemi tanár, a Francia Akadémia levelező tagja, leírja a román földet, Take Jonescu az ország külpolitikáját ismerteti, Marie Jonescu pedig, hozzáértő cikkben, Románia művészi kincseiről számol be. Számos illusztráció van a könyvben, többek között Ferdinánd király és Mária királyné portréja, aláírásukkal.

B. A.

Castelnau tábornok új világháború rémét idézte fel a francia kamarában

A tizennyolchónapos katonai szolgálat vitája

— Az Uj Kelet párisi levelezőjétől —

Páris, márc. 26. A francia kamarában tegnap olyan beszédet mondtak, amelynek csak a legfeszültebb időkben, hadüzenetek előtt és súlyos diplomáciai konfliktusok napjaiban lehet hallani. Castelnau tábornok mondtotta el nagy beszédét a tizennyolchónapos katonai szolgálat behozatala érdekében. Mintha csak az egyenruhába öltözött Clemenceaut láttuk volna a kamara szónoki emelvényén, Castelnau tábornok ugyanúgy beszélt, ugyanazzal a bizalmatlansággal a régi ellenséggel. Németországgal szemben: a hallgatók mondták is róla, „vásoit, vén katonát ez a Castelnau, mint amilyen „vén tigris” a háborúra uszító levitézlett francia miniszterelnök.

Castelnau tábornok a következő beszédet tartotta:

„Az ország lakossága türelmetlenül várja a katonai szolgálat idejének leszállítását. Hátunk mögött, az illetékesek közül sokan talán már meg is egyeztek abban, hogy csakugyan csökkentik a szolgálatot. Most még van idő, hogy rámutassak: milyen végzetes, milyen súlyos következményekkel járó szerencsétlenség volna ez, ha megtörténne.

— Uraim!
Őnök be kell, hogy lássák:

szükség van a háborús nevelésre.

Megmutatta Anglia példája, hogy egyik napról a másikra nem lehet háborút kezdeni, mert a hadseregnek kiképezve és felszerelve kell lennie. És, hogy egy felszerelt és kiképzett hadsereget nem lehet máról-holnapra előteremteni, az magától értetődik és nem kell bizonyítanom. Azon is fölösleges vitatkoznunk, hogy egy ilyen hadseregbe szükségünk van. Mi szerződéseket kötöttünk Párisban, Versaillesben és Saint-Germainben, hitelezőkké váltunk és most biztosítanunk kell szerződéseinket és követeléseinket. Svájc és Angolország példája hozzák fel nekünk, az ő pacifizmusukra utalnak, hogy ezek az államok egyáltalán nem fegyverkeznek és katonai ügyekről alig tárgyalnak. Ezeknek az államoknak az esete egészen más, mint a miénk. Svájc sohasem volt annyi diplomáciai intrikának a célpontja, mint Franciaország, Nagybritánia pedig, miután megsemmisítette a német tengeri haderőt, joggal lehet nyugodt, mert újból biztosította a maga számára a splendid isolationt. Olaszország és a kisantant államai is sokkal jobb helyzetben vannak, mint mi. Az ő ellenségük, Ausztria-Magyarország szétesett darabokra. A monarchia soha többé nem fog feltámadni. Franciaország azonban még mindig aggodalmat keltő és veszélyes körülmények között él.

— Uraim!

Ne tagadjuk le magunk előtt a tényeket.

Németország még mindig fennáll!

Sajtója, amely erősebb mint valaha, ellenünk dolgozik! Propagandaügynökei Franciaország ellen agítálnak! És ahogyan Aulard követ ur maga mondta, a német egyetemeken ellenünk uszítják a diákságot. Mindannyiunknak, franciáknak, tudnunk kell és tisztában kell vele lennünk: a német irredentizmus felütötte fejét és országunk új határai ellen áskálkodik. Mondottam, hogy Franciaország hitelezője Németországnak. És jusson eszünkbe, hogy Németország a legteljesebb rosszhiszeműséggel tagadja adósságát. Ha követelésünket nem nem tudjuk behajtani, ez nem azt fogja jelenteni, hogy Németország van csődben, hanem, hogy Franciaország lett bankrott.

— Uraim!
Eddig csak szavakkal próbáltunk

biztosítékot szerezni követeléseinknek. Nem használt. Most követeljük, adjanak hadsereget nekünk, amely pénzügyi politikánk sikerét is biztosítja. Ne hagyjuk magunkat félrevezetni Németország siránkozásától és fizetésképtelenségi jeremiáitól. Így csinálták ők 1808-ban, 1809-ben is. Azonkívül Németországnak még ma is olyan hadserege van, amelynek fedezete mellett még évekig fog merni bennünket orrunknál vezetni és később, ha a hadserege még jobban megerősödik, talán meg is tagadja fizetést.

— Uraim!
250 ezer ember áll fegyverben Németországban

és ezek valamennyien több mint egy évre vannak besorozva. A hosszú szolgálat kitűnően kiképezi őket és egy-két év múlva olyan német hadsereggel találkozhatunk magunkat szemben, amely erősebb lesz, mint amilyen az 1914-es volt. Németország, kijátszva szerződésbeli köteleseit, útközben egész haderejét rekonstruálta. Hat divíziója van, amelyeknek mindegyike három régi hadtestnek felel meg. A Reichswehrnek ehhez a huszonegy divíziójához csatlakozik a Schutzpolizei-nek még öt divíziója. Németország nem sok idő múlva abban a helyzetben lesz, hogy újra mozgósíthat. A versaillesi szerződés, szerencsénkre, ad nekünk annyi időt, hogy addig, amíg ez esetleg bekövetkezik, új és hatalmas hadsereget állíthassunk szembe a Reichswehrrel. Pszichológiai tény, hogy az egység erőt jelent és ez az erő annál nagyobb, mennél szilárdabb az egység kohéziója. Ha mi most összeállítjuk és kifejlesztjük hadseregünket, akkor az, bármilyik adott pillanatban, meg fog tudni felelni köteletségének. Mert lesz lelke, amely lüktet és szíve, amely dobog. De vajjon lehet-e egy ilyen lüktető lelkű hadsereget egyszerre előteremteni?!

— Uraim!
Végzetes könnyelműség volna, ha meggondolatlanul eldöbnánk magunkat azokat az előnyöket, amelyeket Franciaország a háború szerencsés kimenetelével Németország felett szerzett. Abban a kedvező helyzetben vagyunk, hogy rendelkezve a a Rajnavonal felett,

kezünket rajta tarthatjuk a német municógyártás és vasuti hálózat szívében.

Az idők mindössze annyit kívánnak tőlünk, hogy ezeket az előnyöket ne hagyjuk elstklani, hanem, segítségünkkel bénítsuk meg a német irredentizmust és akadályozzuk meg katasztrófális kiborbanását. Erről van szó uraim. A hadsereggel, amelyet kérünk Önöktől, az új világháborút akarjuk megakadályozni. De ez csak úgy lesz lehetséges, ha Önök melénk, aggodók mellé állnak és megszavazzák a tizennyolc hónapos katonai szolgálatot.

— Uraim!

Amikor ezt kérjük Önöktől, tulajdonképpen a kamara békés szándékainak értelmében cselekszünk. Ez a hadsereg kell nekünk, mert az idők követelik tőlünk. Franciaország nem állhat félre a veszedelem elől, amely a bajor országotakról felé száguld. Hatalmas hadsereget kell utjába vetnünk, hogy feltartóztassuk. Tisztában vagyunk azzal, hogy a tizennyolc hónapos katonai szolgálat behozatala le fogja hűteni a Rajnántuli pángermánokat, akik a német katonai tömegeket újra a háború borzalmaiba akarják behajszolni.

— Uraim!

A német irredentizmus harci kiáltása elhangzott! De a hadsereg, amelyet kérünk Önöktől, biztosíték

lesz a békére, hazánk integritására és összes szerzett jogainkra.

Castelnau tábornok beszéde a kamara nagy többségénél tetszést váltott ki. A francia kamarában egy órára ismét visszatért a háború véres szelleme és csak néhány halk hang sikoltott fel láttára emberi ijedtséggel. A tizennyolc hónapos katonai szolgálatot ebben a pillanatban még nem szavazták meg, Adolphe Chéron képviselő rémesen felhördült Castelnau tábornoki beszédére, ő még tizenkét hónap katonai szolgálatról is csak nehezen akar tudni és erről is legfeljebb 1925-től kezdődőleg. A tizennyolc hónapos katonai szolgálatról benyújtott törvényjavaslathoz, valószínűleg, még igen sokan és igen jellemzően fognak hozzászólni.

Paul Lévy

IRODALOM ÉS TUDOMÁNY

Az ebben a rovatban ismertetett könyvek megrendelhetőek az Uj Kelet könyvosztályában.

A zsidó irodalom

(Simon Bernfeld: Die Jüdische Literatur Berlin, Jüdischer Verlag.)

Kritikai módszerrel írott, pártszemponttól és vallási megfontolásoktól mentes irodalomtörténete nincs a zsidó mult nagy és szélesmedrű irodalmának. Akik eddig foglalkoztak vele, a legobjektívek is, valami célt szolgáltak: a fölvilágosodást, vagy más propagandát, legtrikább esetben tárgyilagosságot. Németek és angolok, javarészen református teológusok vagy ókori történetesek, ha foglalkoztak zsidó irodalommal, azok is inkább vallási mellékleteket néztek. Inkább hitvitázó irodalom volt ez, mint a zsidó nyelvemlékek objektív ismertetése. Ha itt-ott folyóiratokban elszórva megnyilatkoztak is az objektív tudományosság, ennek meg volt a hibája, hogy a tudósok szűk közösségében maradt és nem szivárgott nagyobb művelődni akaró rétegek tudatába.

Ezen Simon Bernfeld könyve igyekszik most segíteni. A probléma nem egyszerű, nem is könnyű, ezt szerző a könyv előszavában jellemző szavakkal ismerteti.

„Aki a zsidó irodalom történetét ismertetni akarja — így írja — nem szorítkozhatik a héber írásművekre, hanem be kell vonnia mindazt, amit a zsidó nép más nyelveken irodalmilag teremtett. De ezeknek a zsidó irodalomhoz való tartozandósága attól függ, vajjon az írásos mű a zsidó nép lelkéből fakadt-e.”

Ez a megállapítás vonatkozik a legrégibb kor írásműveitől kezdve egészen a XVIII. évszázadig. Nemcsak a héber nyelven írott első emlékeinket nevezhetjük zsidó irodalomnak, hanem azokat is, amelyek arameus nyelven készültek, sőt idezámíthatók a görög nyelven írt zsidó munkák is. És az arab nyelviek. Ami zsidó vonatkozású irodalom a XVIII. század után abból a célból készült, hogy a zsidóságot asszimilálja, nem tekintendő zsidó irodalomnak csak a témája után zsidó ez, de nem lelke szerint.

A mű első fejezetében a héber irodalom első emlékeivel foglalkozik, taglalja a héber poézis különös szabályait, a gondolatritmust s mértéket, a bibliai képek sajátosságát. A bibliai kép nemcsak egy gondolatot akar megvilágítani, hanem legtöbbször események, belső élmények frappáns kifejezésére szolgál. A Mózes-dal (V. 32. I—43) nyomán mutatja ki az ó-héber költészet szépségeit és sajátos pompáját. A zsidó époszt. Ismertetését is ebben a fejezetben találjuk. A második fejezet a Tórával foglalkozik, a papi kodex-szel, a Tóra szerkesztésével. A negyedik a Biblia elbeszéléseivel, az ótörök prófétai írással, a hatodik a zsoltárokkal, a hetedik Salamon példabeszédeivel, Hiobbal, a nyolcadik a palesztinai apokrifekkel, a kilencedik pedig a zsidó-hellén irodalmat taglalja. Élvezetes, könnyű és tanulságos olvasmány Bernfeld könyve, kapható a Safruth könyvkereskedésében.

(sz. i.)

Weisz és Molnár
női divatruháza
újából megnyílt!!

Heller,
Weisz és Molnár

cég alatt, Cal. Reg.
Ferdinand 6.szám
alatt, a volt helyi-
séggel szemben. o

1334

Jesajas Press: Palesztina. Német-nyelvű Baedecker, a legjobb, ami eddig Palesztina földjén megjelent. A vaskos kötet tiszta és érdekes illusztrációkkal van tarkítva és néhány kitűnő térképpel. Ára 110 lei.

Palesztina képekben. Ötvenhét darab jó felvétel Palesztináról Moses Calvary szövetségével. Az Östertag berlini cég gondos kiadásban jelent meg. Ára harminchat lei.

Stalinszki Bender zsidó mappája. Zsidó témák, zsidó magyarázatban. A reprodukciók technikailag kitűnők, alig különbözhetnek meg az eredeti vásznak élénk színeitől. A gyűjtemény ára kétszázhusz lei.

G. Karpelesz: Geschichte der jüdischen Literatur. Az ismert mű harmadik kiadása most jelent meg a berlini Poppelauer kiadásában. A két kötetes munka, amely a zsidó irodalmat nagy vonásokban ismerteti Mapu és Smolenszky koráig, százhusz leibe kerül.

Reflexiók a cionizmusról. Irtá dr. Blatt Miklós. Marosvásárhely. A két-íves füzet egy felolvasás szövege. Szerző egyike az erdélyi mozgalom bátor és nemes uttoróinak, aki valómásteri írásában azt mondja, hogy irtózik minden nyilvános szerepléstől, nem vágyódik a tömegek elé és csak azért áll ki a fórumra, mert fáj neki, hogy a cionizmus szent érzete, amely nála a szülői szeretettel egyenlő, még mindig nem talált a zsidóság minden rétegében megfelelő méltánylásra. Ráeszmélésével, tanulmányok útján — úgy mond — rájött, hogy a zsidóság megmentésére két út lehetséges csupán. Vagy helyet foglal az emberiség életében mint egyenrangú fél, ezt pedig csak a cionizmus útján érheti el, vagy eltűnik a föld színéről. Ha a zsidóság ma, a nemzeti eszmék éréseinek idején nem fog tudni eleget tenni nemzetfenntartó kötelességének, akkor megérett a pusztulásra. Am a tények azt mondják, hogy a zsidóság megmentésére és fajiságának kiélésére meg vannak a lehetőségek és csak rajtuk múlik, hogy nagy hivatásukat betöltsék. A szerző ismerteti a cionizmus céljait, történetét és okosan rámutat a cionizmus és valóság szerveségére. A füzetet, amely Marosvásárhelyen jelent meg nagyon ajánljuk elvtársainknak és mindazoknak, akik cionizmus iránt érdeklődnek.

Dr. Siegmund Kaznelson: Zionismus und Völkerbund. (A Zionistische Vereinigung für Deutschland kiadása. Ára 3-50 márká.) A terjedelmre nem nagy, de tartalomra nézve sokatmondó broszúrában szerző kifejti a cionizmus és népszövetségi gondolata közötti viszonyt, a „nemzeti” és a „nemzetközi” pacifizmus közötti kapcsolatot. Az a fel-fogása, hogy a cionista mozgalomnak sikerei nem keresendők realpolitikai és materialista motívumokban, hanem inkább a cionista gondolat ideális erejében. A szerző érdekesen mutatja ki a szempont érvényesülését, nem a cionisták nézőszögéből, hanem a mai kor szellemi áramlatainak sok más tünetéből. Az írás érdekesen ismerteti többek között Walter Schücking ismert pacifista gondolatmenetét és szempontját a nemzetiségi problémával szemben.

David Wolfsohn élete és munkája. Irtá Abraham Robinson. A szerző Wolfsohn titkára volt és a szeretet és odaadás gyöngéd vonalaival rajzolja meg Herzl Tivadar barátjának és — a cionizmus vezető szerepében — utódjának vonásait. Egy darab cionista és zsidó történelem táru a könyvből az olvasó elé. A mű a nagy zsidó self-mademon fejlődését és a cionista világszervezet körül folytatott tevékenységét ismerteti plasztikusan és úgy, amint Wolfson az újkor zsidóság történetébe beilleszthető. Ez a könyv akárcsak Friedmann Adolf Herzl Tivadarról írott biográfiája, be fog vonulni a zsidó családokhoz és olvasni fogják fiatalok és öregek egy magasbelendült életpálya akarásainak szépségeit. A zsidó irodalom komolyabb gyarapodása és okyomozó értéke van. Az olvasó ott találja a függelékben Herzl és Wolfsohn közötti levelezést. A könyv tartalmazza Wolfsohn arcképét és végrendeletének néhány oldalát.

KÖZGAZDASÁG

Csehszlovákia gazdasági közleledést keres az utódállamokhoz

Hotovec Rudolf volt kereskedelmiügyi miniszter a kereskedelempolitika céljairól

Az Új Kelet bécsi munkatársától

Dr. Hotovec Rudolf, Csehszlovákia volt kereskedelmi minisztere egy bécsi közgazdasági lap hasábjain a következő figyelemreméltó fejtegetéseket közli a csehszlovák kormány kereskedelempolitikájának céljairól:

A csehszlovák nemzetgazdaság alapja a termelés. Nem a kereskedelem és forgalom, mint például Angliában, ahol hatalmas tengeri kereskedelem és szállítás, továbbá tranzitforgalom és az idegen földön dolgozó tőkék kamatai és vállalkozói nyereségei nagymértékben fokozzák a birodalom gazdasági bevételeit. Csehszlovákia fizetési mérlegének hosszú időre egyedüli alapja az export. A kereskedelempolitika tehát az export fokozására irányul. Nagy nehézség, hogy területünk gazdasági szempontból nem önálló, nem képez gazdasági egységet. Sok tekintetben nélkülözhetetlen behozatalra szorulunk. Ez a behozatal pedig csak exportárukkal fizethető meg. Az exportnak ennél fogva nagyobbak kell lenni, mint az importnak.

Az 1921 évi kereskedelmi mérleg behozatali tétele 39 millió métermáza importált összsúlyt tüntet fel. Ebből csak kétféle métermáza esik oly árukra, melyek bizonyos körülmények között csehszlovák határokon belül is előállíthatók volna. A kivitel 1920-ban 69 millió métermáza összsúly, 1921-ben 96 és fél millió métermáza, melyből 71 millió métermáza szén, a többi 25 és fél millió métermáza iparcikk. Kivitelünk tehát főleg iparcikkekből áll. A kivitel főleg kelet felé irányul, mert a nyugati országok maguk is iparcikkeket termelnek. A cseh kereskedelempolitika feladata tehát, hogy szorosabb gazdasági köteleket létesítsen az utódállamok és a kelet-európai államok között.

Kétségtelen, hogy az új kereskedelmi szerződéseknél bizonyos kevésbé fontos iparágakban jelentős áldozatokat kell hoznunk, hogy megővjük iparunk 80-90 százalékát a teljes megállás veszélyétől. A cseh ipar legfontosabb piacait az utódállamok képezik, melyek legnagyobb részt egyszerűbb iparcikkeket fogyasztanak, míg a kvalitatív marakát és iparcikkeket előállításunk távolabbi országok felé irányul. Az utódállamokkal és Oroszországgal való gazdasági közöség elevegedhetlen előfeltétele gazdasági létünknek. Ez a kereskedelempolitikai ideál legjobban vámuunió alakjában ölthetne

alakot. Ez ellen politikai szempontból sem lehetne kifogást tenni, mert Lengyelország, Nagyrománia és Szerbia oly államok, amelyek már eddig is szövetségi viszonyban állottak velünk.

A következő kereskedelmi szerződések számára okvetlenül szükséges, hogy felállítsunk autonóm vámvámtarifát, melyen már 1920-óta dolgozunk. Ennek nehézsége, hogy a gazdasági élet egymással harcban álló érdekcsoportjai a parlamenti vita kinyújtásával veszélyeztetik a tarifa idejében való elkészülését.

Belföld

(x) Szabad a körösvidéki arany forgalma. A kormány a körösmenti aranybányászok kérésére megengedte, hogy az általuk bányászott aranyat szabadon hozhassák forgalomba.

(x) A gubacstermelők szindikátusának kedden lesz az alakuló közgyűlése. Részletesen foglalkoztunk a múlt kormány kiviteli tilalma miatt megbénított gubacs- és csersavtermelés helyzetével. Az új kormány exportpolitikája reményt nyújt arra, hogy ez a több százmillió exportot jelentő termelési ág visszanyerje a régi termelési lehetőségeket. A gubacstermelők kedd délután fél négykor tartják meg szindikátusuk alakuló közgyűlését az Erdélyi és Bánáti Export- és Importörök Unió-utca 3. szám alatti központ helyiségében.

(x) Feloszlatták a Syndexet. A „National Official” március 30-án megjelent 295. száma közli a Syndex feloszlatásáról szóló rendeletet, amely a következő: I. A minisztertanács tudomásul veszi a Syndex bankkonzorcium ajánlatát a közte és az állam között 1921 szeptember 17-én kötött szerződés felbontására. II. Elvben elhatározza a minisztertanács ennek a szerződésnek a felbontását. Megbízta a kereskedelmi és földmivelügyi államtitkárokat a feltételek megállapítására, a mérleg hitelesítésével és az állam és az állam és Syndex között fennálló mindennemű összeköttetés likvidálásával. III. A jelen határozatot a kereskedelmi és iparügyi államtitkárok hajják végre.

(x) Öt nappal elhalasztották a járadékkötvények lebélyegzését. Bukarestből jelentik: A külföldi és belföldi járadékkötvények lebélyegzésével kapcsolatban a pénzügyminiszter, a husvéti ünnepekre való tekintettel, úgy határozott, hogy a lebélyegzést április 15-e helyett április 2-án kezdjék meg. A lebélyegzés június 15-ig tart. Egyidejűleg intézkedett a pénzügyminiszter a belgiumi és svájci polgárok tulajdonában levő kötvények lebélyegzését illetően is. Erre a célra az illető államok pénzügyminisztere és külügyminisztere egy-egy képviselőt delegál a lebélyegző bizottságra.

Külföld

(x) Nem vált be a devizakereskedelem monopolizálása Jugoszláviában. Belgrádból írják: A valutaüzérkedés le-törésére — mint ismeretes — a jugoszláv kormány a devizakereskedelmet államosította és azt kizárólag az állami jegybankra bízta. Több hónapos gyakorlat után azonban kiderült, hogy ez az intézkedés nem vált be és így a pénzügyminiszter módosította a devizakereskedelmet. Több nagybankkal egyezett meg, amelyek a jegybankkal együtt fogják lebonyolítani a devizaforgalmat.

(x) A cseh Kereskedelmi és Iparbank (vált Länderbank) osztaléka. Prágából jelentik, hogy az ottani Kereskedelmi és Iparbank legutóbbi közgyűlésén részvényenként 7 százalékos osztalékos állapították meg.

(x) Törökországba vámmentes a benzin importja. Konstantinápolyból jelentik, hogy a legfőbb török import-export bizottság a benzin bevitelét Törökországba meutasította a vámmenteskedés alá.

(x) Hárommillió font sterling Prágának. Prágából írják: A városi tanácsnak egy londoni pénzeszoport ajánlatot tett városi gáz és elektromos művek építésére. Az angol konzorcium 3 millió font sterlingot fektetne be. A kölcsönt 25 év alatt kell amortizálni és 8 százalékos a kamata.

(x) Amerikai társaság tíz dollárért élelmiszerrrel lát el egy orosz családot. Bukaresti munkatársunk jelenti: Az American Relief Administration, amerikai segítőszervezet, amelyet kizárólag emberbaráti célra, Herbert Hoover szenátor alapított, legújabbban azzal foglalkozik, hogy megbízására, élelmiszerrrel látja el az orosz emigránsok otthon maradt családtagjait vagy bármelyik oroszországi családot, amelyeknek a címét közli vele. Akik oroszországi hozzátartozóikról ilyképen gondoskodni kívánnak, azok csekki után, tíz dollárt kötelesek beküldeni vagy a főszervezethez Newyorkba, vagy a londoni, esetleg varsói American Relief Administration fiókhoz. A varsói címe Jasna-utca 2. Ugyancsak elfogadják megbízásokat a bukaresti, eserniovi, kisenovi és galaci leugyel konzulátusok. A tíz dollár ellenében a segítőszervezet, minden költség felszámítása nélkül, a következő élelmiszereket utalja ki Oroszországban a címzettnek: 22 és fél kilogramm fehér lisztet, 11 kiló rizset, 4 kiló zsirt, 1 és fél kiló teát, 4 kiló cukrot és 20 doboz kondenztejet. Ha a címzett nem találja, a tíz dollárt három hónap alatt visszaküldi a megbízónak. A tíz dollárt nem fordítják teljesen az élelmiszerek beszerzésére, egynegyedrészt az elhagyott orosz gyermekeknek vásárolnak táplálékot.

Textilárut nagyban

legolcsóbban beszerezhet a 2556-I

Réger & Heimovits

cégnél CLUJ, Piata Mihai Viteazul (v. Széchenyi tér) 12.

TUNGSRAM

A legszebb és leggazdaságosabb világítás

Szerda: A ké-
11-edsze-
szünetb

Csütörtök: A
Premiér
27. szán
vezető

Péntek: A má-
árakkal
kezdés
bezárlál

Szombat d. u.
Méréske

Szombat este
val. Op
17. sz. k
vezető

Vasárnap d. u.
Méréske

Vasárnap este
lással és
István f
Bérlét 1

Hétfo: Három
Uj betta
Rondes

Vasárnap d. u.
helyáral

Vasárnap este
sal. Uj
árakkal

Hétfo: Vadgal
osztása
bérlét 1

Kedd: Anyég
helyáral
Eladás
ajtókat

A műsorra tü-
megváltat

A mámor:
mutató előadás
jának, a Mámo
készül erre az
hogy az idej é
lesz a csütörtö
sodszor adják

Három a k
szereplővel fog
10-én a Három
Hidiki (Médi)
Duci (Édi), Ko
uj néj szerepl
tőlisen szj kez
Három a kis l
varizsával fog

Anyégin. —
Eugen keddi ma
fogja a címsze

Flórka sze-
nem szerepl
szerelem c poét
estére új szer
van kitűzve M
adott, nagysík
Kaplós Duci f

A Szính
Erdély két nag
kiaadóhivatalát
Wesselényi u.

Speci

női
mar

Galit

Calea Victo

Modern
jutányos

Nagymen-
tábla reg
Ditmar-é

DEU

Greg é
ketcakod

Gradea-
Str. Nicol

1311

Pontos é

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ Heti műsor

Szerda: A kék mazur. (Operette-ujdonság, 11-edszer. Rendes helyárrakkal. Bérlet-színletben.)
 Csütörtök: A Mámor (Ujdonság, először. Premiére helyárrakkal. Premiére-bérlet 27. szám. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)
 Péntek: A mánor. (2. ujdonság. Rendes helyárrakkal. Bérlet 123. sz. C. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)
 Szombat d. u.: A hatyu (Ujdonság, 11-edszer. Mérsékelt helyárrakkal.)
 Szombat este: Zsidónó. (Darin vendéjátékával. Opera-helyárrakkal. Opera-bérlet 17. sz. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)
 Vasárnap d. u. Opsitos. (Operette 47-edszer. Mérsékelt helyárrakkal.)

Vasárnap este: Flórka szerelme. (Uj betanulással és szereposztással. Szentgyörgyi István főlépésével. Rendes helyárrakkal. Bérlet 124. sz. D.)

Hétfő: Három a kis lány. (Operette-repriz. Uj betanulással és szereposztással. Rendes helyárrakkal. Bérlet 125. sz. A.)
 Vasárnap d. u.: Boszorkányvár. (Mérsékelt helyárrakkal.)

Vasárnap este: Királytigris. (Uj betanulással. Uj szereposztással. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 121. szám. A.)

Hétfő: Vadgalamb. (Operette-repriz. Uj szereposztással. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 122. szám. B.)

Kedd: Anyégin Eugén. (2. ujdonság. Opera-helyárrakkal. Operabérlet 16. szám. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

A mánor: Csütörtökön este lesz a bemutatkozó előadása Strindberg hatalmas drámájának, a Mánor-nak. Renkivül becsúszással kezdül erre az estére a színház, Bizonyos, hogy az idei évadnak egyik legfontosabb eseménye lesz a csütörtöki premiére. Pénteken másodszor adják a Mánor-t.

Három a kis lány: reprize. Teljes új szereposztással minden vezető szerepben új szereplővel fog színpadunkon hétfőn, április 10-én a Három a kis lány c. operette. Kolbay Edinkó (Médi) Sereg Marcsa (Grizi), Kaddeló Duci (Édi), Kovács Kató (Hédi), lesznek az új női szereplők. A férfi vezető szerepek is teljesen új kezükbe kerültek, úgy, hogy a Három a kis lány valóságos új ujdonság varázslatát fog hatni a közönségre.

Anyégin. — Sugár Frigyes. Az Anyégin Eugén keddi második előadásán Sugár Frigyes fogja a címszerepet játszani.

Flórka szerelme. Évek hosszú sora óta nem szerepelt színházunk műsorán a Flórka szerelme c. poétikus, szép népszínmű. Vasárnap este új szereposztással és új betanulással van kint a Moldován Györgynek a sokszor adott, nagyszerű színpadi műve Flórkat Kaddeló Duci fogja játszani.

A Színház és Tarsaság és a Tükör, Erdély két nagy hetilapja szerkesztőségét és kiadóhivatalát áthelyezte Cal. Reg. Ferdinand, Wesselenyi u. 17. (Hotel Transylvania 14.)

Speciális hajfestő, női fodrász és manicure terem

Gallik és Fodor, Cluj
 Calea Victoriei 2. (volt Rossuth L.-u.)
 Modern hajmunkák, jutányos árak! 1284

DEUTSCH H. I.

Üveg és porcelán tárgykészítés részvényszervezet

Oradea-Mare — Naggyvárad
 Str. Nicolae Jorga (v. Zöldia-t.) 4.

TELEFON 711

1311

Pontos és szelíd kiszolgálás

Valutapiac április 1-én

TÖZSDÉK	Lei	eseh kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	oszt. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy. marka	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Paris valuta deviza	---	25 1/8	2475	---	21575	56 1/8	5 3/32	---	485450	---	---	0285	1110	---	---	---
Bécs valuta deviza	531 1/4	141 1/2	231750	680	146 1/2	382	---	860	326	2250	---	192	7500	2860	---	---
Prága valuta deviza	---	---	1717	477	1033	27250	6025	585	231 1/4	6375	3335	12750	5245	2083	---	1386
Berlin valuta deviza	---	582	---	2740	5870	1557 1/2	420	36	1334	---	---	---	305	15575	---	7920
Zürich valuta deviza	---	975	1721 1/2	4635	---	2650	7	60	---	155	---	13	515	---	---	---
Budapest valuta deviza	615	1640	287	781 1/2	169 1/2	43 1/4	1137 1/2	---	---	1025	---	2165	863	---	---	---
	---	1645	285	781 1/2	---	44 1/2	1126 1/2	---	351 1/4	260	---	---	872	---	---	---

Felelős szerkesztő: **MARTON ERNŐ**
 Kiadó: **KADIMA** kiadóvállalat r.-t.
 Előfizetési ár havonként 30 lei
 Egyes szám ára mindenütt 1 lei 50 bani

Stern József és Testvére
 Képfegyár Rt. Debrecen.

Elvált raktára és vezérképviselete egész Románia területére. 1326

Rózsa Rezső cégnél
 Oradea-Mare, Nagypiac-tér 5.
 Vidéki megrendelések postán eszközöltek

MARX: Email-lakk
 Padló-lakk
 Butor-lakk
 Kocsi-lakk
 Kalap-lakk minden színben

Parkett fénymáz, olajban törött festékek, vegyi és föld-festékek, szobafestő minták, ecsetek nagy választékban kaphatók

RADOS & Co.
 festéknagykereskedés
 CLUJ. — TELEFON 692

Saját kisüstön főtt seprű és szilva pálinka

BOGNÁR és SZÁNTÓ
 CLUJ-TÁRGU-MUREŞ (CAL. REG. FERD. 70)

felügyelete alatt saját szűrési uradalmi FAJBOROK

GUTERIED és HERSKOVITS

Oradea-Mare (Naggyvárad)
 Piata Unirii 12
 Megrendeléseket postán eszközölünk.

GRÜNWALD-ÜVEGCSISZOLDA és TÜKÖRÁRUGYÁR

ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
 ORADEA-MARE, STR. GERLICZY 16
 Tükörüveg megérkezett!
 Ujrafoncsorozás
 Finntükrök raktára

Ujrafoncsorozás!

Finntükrök gyártása!

Péchy és Társa

Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár
 (üzemét ORADEA-MARE (Naggyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u.) 20 megkezdte: Minden méretű és minőségű tükörök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők. 1381

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

Kepes Eiek orvosi kötszerész

Oradea-Mare, Sas-passage
 Ajánlja saját készítményű sérüléseit, haskötőit stb.
 Női és férfi övszerek naggraktára 00000

Cukorka és csokoládé raktár

Lusztig és Nussbacher
 Cal. Regele Ferdinand 31.
 Szállítunk postán, utánvót mellett.

Nagy tétel
Grohmann 48 és 24-es cérna
 és rövidárak megérkeztek.
 Blum Testvérekhez
 Naggyvárad—Oradea-Mare
 Telefon 703. 1304

3 vagon
 eseh gyártmányu

textilárak

(különböző mosóárak, kartonok, delin-nek) érkeztek a mai napon raktárunkba, amelyek

eladása a mai napon

veszi kezdetét.

DICK-áruház.

S. J. Agnon

És a meggörbödött kiegyenesedik...

— Regény —

Fordította Sas László 30

És ha kivirradt a reggel és érkezett az ő órája, hogy sorsát tovább viselje és lám, még mindig élt és azzal, hogy élt egy zsidó és egy zsidó nő ilyen súlyos tilalom ellen vét, szívének fenytését alázatosan fogadta és megróttta magát erejének fogyatkozásán és beszélt.

— Vége az én életemnek, napjaim még vannak számlálva, vétkeimben el fogok mulni, de Kreindel Tsarne szabaddal a bűnök alól. Kreindel Tsarne örökre megváltozik és én már ugyis elvesztem. Isten és ember elfelejt, el fognak hantolni a sötétségben és az emberek emlékezetéből el fog kallódni emlékezetem.

Es bizony bölcs szavak hagyták el a száját, mert a halálangyal már a nyomában járt. És Menasse Chajim a temető oszlopokában maradt és sohse ment el onnan.

Es egy napon a sirásó, aki fából és kőből sarkóvet is faragott a sírokra, nagy és szép sarkóvet állított és faragta és rövid pipája kiesüngött szája szögletéből és füstölt és azon fáradozott, hogy tökéletesítse munkáját. Am hogyan elképedt Menasse Chajim, mi-

kor meglátta ezt a sarkóvet és meglátta, hogy a sorokból az ő neve ragyogott ki, igazán az ő neve és atyjának neve és áldó kezek felette, miként a papi áldás, emlékeztül arra, hogy az elhunyt, akinek a sarkóvet sírjára állították, a papság koronáját viselte. És ámbár Menasse Chajim egész lelkével remélte a halált, mégis ijedten állott ottan, miként az az ember, aki a „Hosana rabba“ éjszakáján a falon nem látja meg árnyékát. És amikor kissé megnyugodott, akkor már nem csodálkozott rajta, hogy kicsoda ez és kicsoda az, akinek jószive ilyen pompás sarkóvet emel neki, hanem min is csodálkozott? Ez a sirásó, aki sohasem szólította a nevén és ha hívta ilyképen: „Hald kérlek, zsidóm“, honnan tudja az ő nevét és atyja nevét? De hamarosan rájött, hogy ez csak gondolatfüvalat és beszélt:

— Hiuságok hiusága. Mert lám, ez a sirásó, aki maga is alig tud megélni, hogyan gondolna arra, hogy az én nyugalmamat ilyen drága sarkóvet szöpipte meg? És miként is érdemelné meg az olyan bűnös, mint én? Rejtély ez és az is marad.

Es nem kutatótt-utána és nem kérdezett és nem tudakozódott, hogy mit jelentene. Mert attól a naptól fogva, hogy újból elhagyta Buczacot, tagjai közül a legnehézkesebb tag mozgása is könnyebb volt, mint a nyelv mozgása. És hallgatott és hogy a sirásó észre-

ne vegye, hogy valami megcsodálni való látott, arcát a sirásó gyermekei felé fordította, akik a halottak koporsójában bujdoskát játszottak és úgy mimelte, mintha az elárvult anya panaszt hallgatná, a tébolyultét, aki mindennap oljott a temetőbe, hogy csecsemője sírját keblének tejével itassa.

De a sirásó megérezte, hogy ennek a szegénynek a szívében rejtőzik valami és ennek a sarkóvet a történetén, amelyet keze alkotott, maga is csodálkozott kissé, miként az a következőből is kitünik, az volt a gyauuja: a szegény és a sarkóvet valamilyen összefüggés lenne. De az igazság titkát, amely néha az egyszerű emberekben is felesillan, a kétkedés minden eszközzel elnyomja. Ezért nem kicöztta kérdésekkel és nem szorongatta, hogy elmondaná neki, mi nyomja a felköt? Mert gondjának hallgatása és lelkének gyászolása megindította a szívet. És ámbár a halott embert már megszokta, életben még sohasem látott embert abban az órában, amikor a lélek elhagyja és ez félelemmel töltötte el és biztosan és oly nehezére esett látnia Menasse Chajimot, akit egy lépés választott el a haláltól. És különös irgalmassággal tellett meg iránta és ottól kezdve továbbra is minden nehez munkáit megkímélte. És ha ennek a sirásónak a már jelzett sarkóvet el kellett hengergetnie helyéről, hogy az éret és napot bevésesse, akkor nem fársztotta Menasse Chajimot,

kiment az utcára, hogy valaki mást keresen, aki segítségére lenne, hogy a követ odébb állítaná. És megtörtént, ha a sirásó künn volt, maga mögé pillantott és nézett és látta: Menasse Chajim nem veszi le szemét a sarkóvet és a sirásó rájött, hogy ennek jelentősége lenne. És mivel tudta, hogy ez az ember óvja a száját és a nyelvét és semmiként sem fogja beszéddel kezdeni, imígyen mondta: „En fogom elkezdni neki, akkor maga se fogja elzárni ajkát a beszédétől.“

Es ugy akkor a sirásó beszélni kezdett, csak ugy odavetöleg mondta:

— Nehány nappal ezelött előkelő asszonyság jött ide, olyan pompásan volt öltözve mint egy hercegnő és a Kohanita Menasse Chajim után kérdőzködött Buczac városából, akit ezen meg ezen a napon, ebben a hónapban, ebben az évben itt eltemettek. És lám, gondold csak, az egy halott snorner, akit néhány évvel ezelött holtan találtak, néhány nappal a la-chowitzi nagyvásár előtt és a zsebében a bueczazi rabbi ajánlólevele volt. És amikor ennek a gazdagnak megmutattam a sírt, sok óránt ottonta ott könnyeit uganyyira, hogy még a bért is elfelejtette megfizetni farsádgomért és az imakönyvet is elfelejtette. Biztosan közeláll hozzá, valamely verrokon és ezt a követ sarkóvet állította neki.

(Vége köv.)

Husvétii פסח שחukor megérkezett a Cukor-Import Rt.-hoz Oradea-Mare

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó ára 1 lel. — Vastagabb betűvel 2 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Eladó 1 drb 55 Hp. Höcher félstabil gőzgép, fűrészpörítésre berendezve. 1 drb Bredt-féle 36 Hp. stabil gőzgép, fűrészpörítésre berendezve, hozzávaló 40 négyzetméter tüzfűtő kazánal és szerelvényel. 1 drb Bredt-féle 32" gatter. 1 drb Topán-féle 24" gatter. Különféle inga- és köifűrészt, transzmissziók és szjkorongok. 1 drb 42 Hp 2 hengeres, önindító, nyersolajmotor új tengellyel. 1 drb dinamó villanyvilágításra. Csillék és sinek. 1 drb 6 Hp. Hofheer és Schranz magánjáró cséplőgarnitúra. Burger Jenő gépyára és gépkereskedelme Satumarc. 3610-1

Benősülés. Intelligens, kereskedelmileg képzett uriemberhez férjhez adnám 23 éves kimondottan szép hujomat. Hozománya butor, kelengye és műszaki nagykereskedésem fele. Részletes ajánlatokat „Szép jövő“ jellegén a kiadóhivatal továbbít. 3600-1

Jómegjelenésű, szép, művelt, jóházból származó ltr. leány részére 25-30 ezer lel hozományal, ismeretség hián. ában k. restetik intelligens, biztos positióju fiatalember. Teljesítmü, komoly ajánlatok „23 éves“ jellegére a kiadóba kéretnek. 3611-1

Kárpitosmunkát legolcsóbban vállal. Gersch Géza kárpitos, Kőmálajka utca 11. 3616-1

Fényképsztt keresek, aki retusozást is érti. Cim Fruhter fotoatelier Felsővisó. 3585-1

Egy szalmavarrónó jó fizetéssel felvétetik Rosenfeld, Ferenc József-ut 33. 3599-1

Mindentéle fordítások román, magyar, angol és francia nyelvre, valamint irógéppel való másolások gyorsan és pontosan készülnek. Fővételü hely Friedmann hírlapiroda. 3405-1

Egy két üzletelhyiség ószeren kiadó. Megkereséseket „Azonnal“ jellegére kiadóhivatal továbbít.

Bocskor, mosótalp, felsőbőr és szjgyártóblánk Alapdon nagy kizlet kisiznyben és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendéseket kis postaköltséggel is eszközölök. — Jellegü talp és bocskor ára 65-70 lel. — Vagontételeimél 5 százalék kedvezmény. SÁMSON BÖNGYAR, Gyulagyár-utca 1. Győzáré raklárál szemben. Telefon gyár 3-86- lakás 3-87

Rendelje meg husvétii tűzfaszükségletét már most, mert csak így számíthat pontos szállításra. Elsőrendü aprított búkkhasáb... q ként L 28.— Elsőrendü aprított tölgyhasáb... „ 26.— Elsőrendü búkkhasáb ölenként „ 420.— azonnal házhoz szállit Grün-fatelep Árpád-ut 40. 3608-1 Telefon 750.

Megkezdődött a carlsbadí porcellán-edények nagy elárusítása Ausländer Testvérek Cluj, Piata M. Viteazul volt Széchenyi-tér 39. Tel. 954. Szombat és ünnepepepekon Z. rva.

Megnyilt a VULCAN 1319 Liszt- és fűszapkereshed's Cluj, Piata M. Viteazul 18 Széchenyi-tér 18 Telefon 10-81. Tornavivodával szemben. 1319 Lisztárakat leszállítottuk. Transylvania cirokseprü és kefygyár Kriza-utca 7. Gyári iroda a „Vulcan“ helyiségében.

METALLUM

KÁSSA A. legolcsóbb géplakatos és villamoserő átviteli vállalat. Szakmája mindenféle gép-és motorok javítása, gyárak melmek és ipartelemek szerelését, bővítését, javítását jutányosan vállalja. Javító műhely CLUJ-KOLOZSVAR, 1288 Cal. Victoriei 99. sz.

Vettem egy tömegben 1259 meter különféle női divatárut, melynek elárusítását március hó 13-án kezdem meg, békieső óta nem létezett olcsó árakon. Ruhaszövetek, mosóárak, vásznak, grenadin, zefirek és még több itt fel nem sorolt cikk kerül elárusításra Hosszu-utca 1. szám alatt a Gerő Zoltán áruházában Mindenkinek saját érdeke bevásárlás előtt cégemet felkeresni!

Bárdos Jenő (Au Bon Gout) Főter 4. Összes párisi szövet, selyem, kabát, toflette és divatujdonságai megérkeztek. Telefon: 917. Olcsó árak.

Dughagyma, foghagyma érkezett! Schwartz, Szamos-u. 1

A BÉCSI PIAC részére keresünk nyersanyagokat, gazdasági termékeket és élelmiszereket Pálmai & Ohlhausen kereskedelmi társaság WIEN, IV, SCHELLEINGASSE 17 Sürgöncim: PALMOL WIEN

Bor, szesz szakmában teljesen jártas mérlegképes könyvelőt ki perfekt magyar-német levelező és önálló munkaerő, Szatmárra azonnal belépésre keresünk. — Ajánlatokat eddigi működés és igények megjelölésével „Szombaton zárva“ jellegére a kiadóhivatal továbbít.

szerekes hivatal Cluj-Kolozs L. Pop. AZ UJ K Szerkesztő Kiadóhivatal Nyomda Héber oszt. Zs. N. Sz. A kézirato szerkesztőnek... adunk viss... bet. V. év. Áprilium. De hogy ezt korszaka választ megnyitó látni a I szak kör gényai tozásoka lamok p gyeljük a szünni izgatottsá seket, né kezeséke szerelész lamesopo mintha o készülné fegyverel ségesekre legideges Genuaró szövetség hat. Nyi lia és O dásban k országot. Románia és Leng Sváje, H Norvégia a semleg szág, Fir szág és keleti áll ség Ném lamok k lesz vala zós sorst ges. 191- dódott. A zoldasza esetre so Mielő menne, n házat, he bizalmi s az angol teszi Lloy kitünő w ban nem parlamen debatterm is óvatos kapna tö rittatni u csak ann még mos ségére, L európai van, haza súlyosabl Ma van semmi k niszterelh Genuába. netán LL kérése a bukkik, G Poinc teken át a hirt, m esakugya is beállit kába uta hon kell randnak afrikába utazások tikaik be akkor ve